

SZÍNHÁZ

A MAGYAR SZÍNHÁZI TÁRSASÁG FOLYÓIRATA

DRÁMAMELLEKLET 2007. JÚNIUS

AZ ÉLŐ HOLTTEST

Lev Tolsztoj színműve alapján írta
Nagy András

SZEREPLŐK

Fjodor (Fegy) Protaszov
Lizaveta Andrejevna Protaszova, a felesége
Anna Pavlovna, Liza anyja
Szása, Liza testvére
Viktor Karenyin, régi barátjuk
Darja Andrejevna, Viktor anyja
Artyemjev, intrikus és kocsmatulajdonos
Mása, cigány lány
Vizsgálóbíró

Történet

1.

Lizáéknál

SZÁSA Ír és sír és szoptat. A után pedig szoptat és ír és sír. Majd előlről az egész: írástól a sírásig, utána vissza, és közben szoptat.

ANNA Szegény gyerek. Am it ő az anyatejjel.

SZÁSA Liza! Szegény Liza!

ANNA Ő éppen hogym megnyugodhatna. A lányom, tudom, m árm megbocsáss, de hát m icsoda liba. Csak liba.

SZÁSA Elm enta szerelm e, élete férfi, a férje. És hát akkor igazán m megnyugodhat végre, csakugyan erről beszélsz, anya?

ANNA V isszakapta a szabadságát.

SZÁSA Kella fenének. A szerelm e helyett.

ANNA Ennyi tisztessége legalább m aradt az ő „nagy szerelm ének”, hogy önként visszaadta. És írásban. És végleg.

SZÁSA H ogyszélszedsz így... Fegyáról?

ANNA Fegyáról! Jaj, persze, bocsáss m eg, a ti csodálatos Fegyátokról!

SZÁSA Igen is. (Csnd) Csodálatos.

ANNA Ahogy ő képes elinni a családi kasszát... Igazán egyedülálló! Majd pedig átkel a vízen furcsa bódulatban, és eltűnik valam i bugyiban! Bám ulatos, csakugyan.

SZÁSA A zért m ég ő nagyszerű em ber. De hát gyenge, az igaz. Ezért m ég nem kellene elhagyni.

ANNA Persze hogy nem . Vasziljev bácsi hosszú könyörgésem rem egküldi a pénzt, legalább a kam atokra, hogy a hitelezők kis ideig m ég távol m aradjanak, m ert hogy a családfő valahogy nem képes m megjelenni a m unkahe-lyén, am ikora rem ek Fegy, a zseniális lum p, határozott léptekkel végre elindula bank felé. Majd elhalad m ellette, tovább, egyenesen a folyónak.

SZÁSA Majd visszajön. Eddig m ég m indig visszajött.

ANNA Talán m ár hozza is a cím boráit, a csapost, a zenészeket, m indenkit, és egyenesen a nappaliban folytatják

a dobzóasztal! Sőt: a gyerekszobában alkalm asint, ám el-
hagyni persze akkor sem szabad, akkor éppen nem, igaz?
De hát ennyi józanság azért csak hatalmába kerítette egy
pillanatra, hogy maga mondja ki: ha még egyszer átdúl
a víz felé, akkor Liza visszakapja a szabadságát.

SZÁSA És mi nekem? Mit kezdjen szegény a szabadságával?

ANNA Egy normális életet. Végre.

SZÁSA Mi ilyen élet lehet az, ahonnan Fegyva hiányzik?

ANNA És vele az ital? Meg a rejtélyes kim aradások? Meg az
adósságok? Ugyan mi ilyen?

SZÁSA Csak nem azt akarod, hogy váljon el tőle?

ANNA Ezt mi aga Fegyva ismerte fel, hogy ha ismét zülleni
kezd, az mi aga lesz a válás. És lám.

SZÁSA Ezzel teszi tönkre Lizát. Végleg.

ANNA Liza végre boldog lehet.

SZÁSA Fegyva nélkül? Egy mi aga?

ANNA Egy olyan sodalatos éremtés, mint Liza, hogyan is
mi aradna egy mi aga?

SZÁSA Csak nem gondold, hogy Liza bárkibe is bele tud-
na szeretni, mi így Fegyva csak túlvan a folyón?

ANNA Csak a folyón?

SZÁSA Jó, és néhány könnyelmű ígéretén. Van ilyen. Ő ak-
kor is Fegyva.

ANNA Ezredszer. Szegény Liza. Hol előkerül, hol mi eg el-
tűnik, de egyikben sincs köszönet. Ezredszer hitegeti. És
ő ezer különbséget talál, aki mi ind boldog lesz, ha Lizát
boldoggá teheti.

SZÁSA Jaj, mi egint kezdődik. A „valóságos, titkos, taná-
csos”?

ANNA És ha ő?

SZÁSA Ha nem lenne ott a névjegyen, valóságosnak sem
hinném, tanácsosnak egyáltalán nem, Liza számára sem
mi iképp.

ANNA Oksó.

SZÁSA Miint az ablaküveg, olyan átlátszó. És éppen olyan
érdekes. Namig olyan szenvedélyes is lehet. Eredendően
titoktalan.

ANNA Gyerekkora óta rajong a lányomért.

SZÁSA Ismerek ezt a rajongást. Egyszer talán miég a copf-
ját is mi ajdnom meg hűzta?

ANNA Az a baj vele, hogy finom lélek? Hogy becsületes?
Mert amikora elszánta mi agát, hogy nyilatkozzon, addig-
ra Liza mi ár Fegyvaival angazsáldott.

SZÁSA „Angazsáldott”? Belezúgott, miint egy bakfis. És
ennél többet nem kaphatott volna az élettől.

ANNA Halkabban, jön.

LIZA (belep, kisírt szemekkel) Elaludt..

ANNA Itt szakad mi eg a szívem. Szegénykém.

LIZA Jól van. Mi ár jobban. Elnyugodott. És én is.

SZÁSA Éppen úgy nézel ki.

LIZA Döntöttem.

ANNA Végre.

LIZA (csend után) Elküldtettem Viktorért.

ANNA Tudtam én! Mi egiscsak a lányom vagy. Ennél oko-
sabbat nem tehetél volna.

LIZA Nem. (Csend)

SZÁSA Liba. Mi enthetetlen, csak ugyan.

LIZA Átöltözöm. Figyelhetek a gyerekekre? Ha mi eg is felri-
adna..

SZÁSA Mi eg gondoltad?

LIZA Szása!

SZÁSA A valóságos. A titkos. A tanácsos.

LIZA Mi eg... Mi eg... Mi eg!

2.

Kocsiban

FEGYA Mi ostazt, hogy „Nyecsemnyeja...”. De úgy... Úgy,
hogy előbb csak egészen kicsit fájjon. Mi ajd erősebben,
mi ajd miég tovább, hatalmiasabban és gyönyörűen, miég
éppen elviselhetően, miertkülönb... (Énekel) De hiszen
ti ezt jobban tudjátok! Mi indent tudtok. Hogy létezik
ennyi bölcsesség a világban, amikor pedig sem mi nek az
égvilágon sem mi értelme nincsen? És éppen bennetek?
(Énekel) De hát hol is mi ástul! Jaj, ne válaszoljatok, csak
sem mi itne mi ondjatok, miert azzal elrontjátok. A beszéd
ront el mi indent! A világon mi indent! Mi ennyire totkig
vagyok vele! Szó, szó... Hogy is van tovább? Inkább éne-
keljétek... Akkor pontosan fogalm aztok! És mi ilyen gyö-
nyörűen... (Iszik) Lassan és halkán és szinte észrevét-
lenül kezdjétek... Ez az igazi élet, csak ez, am i úgy is
mi agába foglalm indent, mi indent! Nem az, am i odaát..
Város! Tülekedés! Pokol.. Mi icsoda tévedés. Élet helyett..
De ez a „Nyecsemnyeja...”! Mi indenki a vendégem!
Mi ása... Mi ása... Mi ása! Mi ost te jössz! A hangodat akarom,
Mi ása, azt a szóbát, a kórus fölt.. Mi indent tudsz a
hangoddal.. Nincs ennél sem mi i több! Mi inden egyéb
csak látszat! Mi intha értelm e volna! Mi intha.. volna. De
nincs. Sem mi i sincs! Élet helyett.. De ez! Ez mi indent
mi egér! Ezért kellett születni. Ezért kellett kibími mi in-
dent! Nincs ennél több! Nincs nálad több, Mi ása! „Nyec-
semnyeja...”

3.

Lizánál

SZÁSA Jön. Látni sem bírom. Jó, hogy nem hoz egy csok-
rot is mi indjárt, ez a... Peckes.

ANNA Igen is, egy férfinak legyen tartása.

SZÁSA Gerinc, nyársból. Mi eg tiszta mi andzsetta. Ugye, az
is legyen. Mi ajd azzal jól.. Mi egvigasztalja Lizát.

ANNA Tám az. Az kell. Ismerek a lányomat.

SZÁSA Szerintem mi eg fogalm ad sincs a lányodról. Tá-
m az mi eg gallér mi eg titkos tanácsos? Kilel a hideg. De
biztos vagyok benne, hogy őt is.

ANNA A ligha azért hívatta, hogy kilelje. Mi eg igazítom a ha-
jam. Te is hogyan nézel ki?

SZÁSA Lánykérés következik, vagy mi i? Ízléstelen.

ANNA Jaj, a kényes kisasszony! B ezeg ha az isteni Fegyva
vedelés gajdolás kurvázik..

VIKTOR (kopog, belep) Bocsánat.

ANNA Elhézést, de miég nem készültünk fel.

VIKTOR Liza hívatott.

SZÁSA Na, én mi egyek. (Mi egy)

ANNA Kerüljön beljebb.

VIKTOR Félek, hogy alkalmatlan vagyok.

ANNA Ugyan, a legjobbkor.

VIKTOR Estére akartam csak bejelenteni mi agam, de hát
időközben Liza hívott.

ANNA Ő is itt lesz azonnal.

VIKTOR Hogy van? Aggódok...

ANNA A gyerekek nyugtalan. Nehéz idők ezek. De hiszen
gondolhatja.

VIKTOR Itt voltam, amikor Liza mi egkapta a levelet.

ANNA Ennyi legalább volt Fegyában.
 VIKTOR És csakugyan döntött?
 ANNA A döntés már megvolt régen. Nem házasság ez.
 Csak kikeltem ondan.
 VIKTOR Szerelmem.
 ANNA Az sem bírkiennyit.
 VIKTOR Az övék?
 ANNA Fegyá is tudja, hogy már nincs visszaút. Lehetetlen-
 ség volna indéztem még egyszer végigcsinálni. Ezt végre ő
 is felismerte.
 VIKTOR De Liza? Ő is tudja?
 ANNA És leírta egy tiszta pillanatában, hogy ha még egy-
 szer, ha egyetlen egyszer visszaindul a folyónak, ha
 kímél, eltűnik, és bódult vigyorral tér vissza, még árad
 a pónusából az áporodott alkohollal és dohányfüst,
 akkor lemond férjéről, a házasság sem mi, Liza pe-
 dig egyszer sem indokolta visszakapja a szabadságát.
 VIKTOR És vissza akarja kapni?
 ANNA Különbözik belepusztul. De most mi sem hagyjuk
 annyiban. Megindítjuk a válást.
 VIKTOR Hiszen szereti.
 ANNA Lehet egy ilyen szeretni? Nem mondok, mi csoda
 ígéret volt! Még mostanában is, amikor észnélvan, meg-
 nyerő, szellemes, jóakarú zseniális, de eddig tart az! Az
 első kortyig, az utána következő már orosz pillanatig,
 amikor énekelni kezd, amikor hirtelen ába keríti valamit
 leírhatatlan nyugalanság, és akkor már nincs adott szó,
 akkor már nincs szellem, nincs ígéret, sem mi sincs, csak
 ez a megüvegesedő tekintés a közepes bariton. Kétezer
 rubelt küldött Liza nagybátyja, fizesse ki a kamatokat,
 mert itt már elvan zálogosítva minden. Ő meg fogja a
 pénzt, a családfő, az apa, a férj, és neki indul a városnak,
 meg van beszélve a találkozó a bankban, Fegyá tehát itt
 hagyja a felelősségét, itt a kicsit, megajd bekanyarodik a sar-
 kon, és határozott léptekkel megelment, hátra se
 fordul; ennyi.
 VIKTOR Igazán... Érthetetlen.
 ANNA Ha pedig még mindig nem volna világos, hát üzen
 a túlpartról, hogy Liza küldjön utána tiszta fehérneműt.

4.

LIZA (belép) Annyira, de annyira vártalak.
 VIKTOR Az első szavadra jöttem.
 ANNA Igazi férfi. És igazán lekötöztél mindannyiunkat.
 LIZA Talán meglepett, hogy hívtalak. Tudom. Illetve nem
 tudom. De hát nem tudok máshoz fordulni.
 VIKTOR És milyen jól van ez így.
 ANNA No, én már akkor már nincs is szükség. (Távozik)
 LIZA Te ment tudsz, amúgy is. (Széles gesztus) Itt... Er-
 ről. Rólam.
 VIKTOR Hogy ment, azt azért nem ondanám.
 LIZA Ismersz meg énket. Mióta?
 VIKTOR Nem csak ismerlek, de...
 LIZA (nevetve közbévig) Száz éve!
 VIKTOR Tizenhat és fél, idejövpon pontosan kiszámoltam.
 LIZA Nem bírom tovább! (Felsír)
 VIKTOR Ezt én tökéletesen megértem.
 LIZA Rettenetes, rettenetes egy ilyen... elhatározásra jutni.
 VIKTOR Ismerlek és szeretlek, ez lett volna a mentem
 vége.
 LIZA De elég erőm sincs.
 VIKTOR Megajd lesz nekem.
 LIZA Fegyá... Elment. Vissza, a folyón túlra, bele az éjsza-
 kába, ismét. És ez, éppen ennyi azt jelenti, hogy vége.

Közöttünk, mindennek. Ő fogadta meg egy kétségbeesés-
 sem és könyörgésem nyomán, hogy nem bírom tovább,
 hogy ez így nem élet, és ezek szerint... Már nem a férjem.
 Szabad vagyok. A magam ura.
 VIKTOR Ne sírj.
 LIZA De akkor legyen! Akkor az vagyok! (Sír) Annyira, de
 annyira bántott. Hogy itt vagyunk, a kicsivel, szeretjük és
 várjuk, és ő bezárul, hallgat, ha szól, minduntalan ellen-
 tmondásokba keveredik, ingerült lesz vagy élel, szórako-
 zott, és a végtelenségig közönyös. Éppen ő! Éppen Fegyá!
 VIKTOR Ez csakugyan nehezen meggyarázható magatartás.
 LIZA Hogy akkor azt mentem : legyen! Ezerszer ígérte
 meg, hogy megváltozik, és egyszer sem bírta betartani, de
 azért... Van még számomra remény az életben, nem ha-
 gyom, hogy tönkremenyjek a várakozásban, sírásban, két-
 ségbeesésben, hiszen nem csak rólam van szó, de a kis
 Fegyákról is...
 VIKTOR Biztosíthatlak, hogy én tökéletesen megértelek.
 LIZA Elküldtem a bejegyzésem. Vége. (Csend) És ezzel.
 Nekem is vége.
 VIKTOR Mit mondasz?
 LIZA Nem bírom. Ezt végképp nem. Mindent inkább, mint
 nélküle. Híu voltam, ostoba nő, sértett asszony. De ezek
 közül egyik sem jó tanácsadó. És egyiknek sincs köze a
 szerelemhez. Én... Én az övé vagyok.
 VIKTOR Mit it... Akarsz?
 LIZA Menj el hozzá. Add oda neki ezt a levelet. (Csend)
 Hozd haza.
 VIKTOR Értem.
 LIZA Nem, nem érted.
 VIKTOR Igazad van. Tényleg nem értem.
 LIZA Kívánom, hogy ne is értsd soha. Hogy számodra a
 szerelem ne legyen egy ilyen örült vagy-vagy: sivár és
 megányos kínlódás, vagy gazdag és páros gyötrelme.
 VIKTOR Ezért hívtál.
 LIZA Csak benned bízom. Te ismered őt. Én... Én utána-
 mentem, sietve, titokban, kétségbeesetten, két szoptatás
 között, felgyalogoltam a parton, ott voltam egy egészen
 különös épület előtt... Kihallatszott az a kórus, amikor
 az alsó szolám átolykor itthon is dúdolni szokta, és olyankor
 mindig azt érzem, hogy hiányzik valamit, belül, belül,
 énvelem, hogy én kevés vagyok neki, és hogy ez az élet, itt,
 énvelem, boldogtalanná teszi őt. Nem merem ebbe be-
 lépni. Félttem, hogy igaz van. Vagyis... Én nem. De te...
 Megteszed?
 VIKTOR Neked. Meg. Mentem.
 LIZA És neki.
 VIKTOR Hogyne, neki.
 LIZA Most ugye csodálkozol.
 VIKTOR Nem, nem csodálkozom. Illetve, ha őszinte aka-
 rok lenni, meg lehetőségen különösnek vélem.
 LIZA Az hiányzik neki, amúgy. Élet? Szenvedély? Vagy csak
 mentem or? Narkózis? Egyszóval: zene. De hába üttem zene-
 gorához, és játszottam a valaha kedvenc Mozart-szoná-
 táit, mert nem általában a zene kell neki, hanem az a zene.
 Amiből érzi, hogy él. Megért bárvelem él, de talán nem
 érzi... Életnek. És ezért ő visszaadja nekem az életet. De
 hát nekem az meg így nem kell. Ő kell. Haragszol?
 VIKTOR Ugyan, hova gondolsz... Illetve egy kicsit igen.
 LIZA Szeretsz?
 VIKTOR Mire kérdezed.
 LIZA Mert akkor jó, hogy haragszol. Mert különben
 nagyon nehéz lenne.
 VIKTOR Minden hogyan nehéz.
 LIZA De egy férfi, ugye.
 VIKTOR Megyek.

LIZA És elhozod.
VIKTOR EL (Csend) EL
LIZA M enj. És van itt még valam i.. (Csom agot vesz elő)
Fehémem ú. Kérte. H át küldöm .

5.

SZÁSA (anyjávalbelép) M áris elm ent?
LIZA Én kértem ,hogym enjen .
ANNA Igentm ondott?
LIZA Igent.
SZÁSA Szerelm es beléd.
LIZA Valószínűleg.
ANNA Így van rendjén .Látod, kislányom ...
SZÁSA Tem eg sem érdem led Fegyát.
LIZA Én is ettől féltm .
ANNA H allgassm ár, Szása!
LIZA Dem ostm ár nem félek.
ANNA M ert van valaki, akim éltóbb rád.
LIZA Nem .H anem m ert így válok m éltóvá Fegyára.
SZÁSA M itbeszélisz?
LIZA A szerelem aligha csak turbékolás és közös háztartás
és gyerek... H anem ...
SZÁSA Tiszta m andzsetta!
LIZA Kábulat. Szenvedély. És ha kell: áldozat.
ANNA Csak nem aztm ondod...
LIZA De.
SZÁSA Elküldted?
LIZA Fegyáért. H ozza haza. Ő m egteszi. Értem .Nekem .
M ert szeret. És akkor újra élni fogok. M ert akkor m ég is
érdem es lesz élnem .
ANNA Az a korhely? Az a lum p? A kitől végleg m egszaba-
du lhattál volna, higiénikusan és hercehurca nélkül, m ert
hívatabsan is elism erte, hogy az ő hibájából! És akkor...
Én ezt nem bírom követni!
LIZA Szeretem .A férjem .Ő vé vagyok.
ANNA M enthetetlen. Én ezt nem bírom ... Nem nézem ...
Tovább!
SZÁSA Pedig m ost kezd érdekes lenni.
ANNA Félig m ár tönkretett. H át tegyen tönkre egészen .
(Elfulad) Ez lett a lányom ból? H itelezők és züllött ivó-
cím borák között! A kis Fegyka unokám m al.. Vodka és
végrehajtó! M unka kerülés és dalolás! Közöny és öntelt
felelőtlenség, te pedig... (H irtelen) Jaj, a vényom ásom !
LIZA Kín éld m agad.
ANNA Te nem kín élsz engem !De én ezt nem csinálom
tovább. Lehet, hogy ez valam i új divat, lehet, hogy én ne-
veltelek rosszul, lehet, hogy csak Viktort akarod félté-
kennyé tenni, de nekem ... Vényom ásom van! Lánykérés
helyett... Talicskázza haza a gazem bert az ágyadba!
LIZA A férjem !
ANNA M ár nem !Önként és írásban m ondott le rólad! És
ez volt életének egyetlen józan gesztusa. Te pedig ezt uta-
sítod el, és éppen azzala férfival teszed, akitől pedig egyes-
egyedül rem élnetnél.. M egőrülök. Csom agolok. Én ezt
nem várom m eg!
LIZA Az életm rőlvan szó!
ANNA Ez m ár nem élet. Csináld, ahogyan jólesik.
LIZA M ost lesz élet. M ert élni csak vele lehet.

6.

Kocsm ában

ARTYEM JEV Fegyá! Fegyá! A lszo! H é, ne aludj!

FEG YA (hunyt szem m el, dúdolva) „N ye vecsemyeja...”
M ÁSA (bekapcsolódik, szób) „N ye vecsemyeja...”
FEG YA Istenem !M icsoda hang... Te is hallod azt, am itén?
ARTYEM JEV Figyelj rám , Fegyá!
FEG YA Nem ,nem alszom .H anem álom odom .Azt álom
odom ,hog y élek.
ARTYEM JEV Rosszul vagy?
FEG YA Ezta szóbt! És benne ezta... Különös ham óniát!
Ez az élethangja, így zeng... H onnan tudja ez a... Ez a nő-
vény!M ert az ő hangjában több van, m intam itm iegyütt
valaha is tudtunk, tanultunk vagy m egtudhatunk!
ARTYEM JEV A legjobb vendégem vagy Fegyá, legalábbis
azóta, hogy újra fizetsz, de azért ne hívd növénynek a...
M unkatársaim at! (Fehévet)
FEG YA M osta gitárt, M ása!
ARTYEM JEV Figyelj végre, Fegyá!
FEG YA N övény és isten !H alld ezt? Van egyáltalán fű led
az effélére, te m unkatárs?
ARTYEM JEV Kettő darab, hiánytalanul. Fegyá, kom olyan
kell beszélnem veled!
FEG YA Ennél nincs sem m ikom olyabb!
ARTYEM JEV M ostnem errőlvan szó.
FEG YA H iszen előre fizettem !
ARTYEM JEV Jaj, ez a zene! H é! H alkabban .
FEG YA Éppen ez a zene! Ez a M ása! H alld? H ogy létezik
ilyen csoda a terem tésben? Figyelj csak: árad, előtör, m in-
dent beborít, a világ pulzál benne, és m inden alkalom m al
azonos erejű, de m ég is m inden alkalom m alm ás! Szigo-
nú, pontos és m ég is m eg határozhatatlan ritm usokkal tör
fel, öntörvényűen és ellenállhatatlanul! M agával ragad,
hiába m inden előítélet, ellenállás, bárm i! Felfoghatatlan .
Visszaadhatatlan . Lekottázhatatlan . Születik, és m eg is-
m ételhetetlen, m int az élet. M indennél több...
ARTYEM JEV H allgass el végre egy pillanatig!
FEG YA M osta „Kanavélát”! Ehhez pedig m ozogj is lassan,
M ása! Tánco!.. H allgatók, igen!
ARTYEM JEV Figyelj végre, Fegyá! Kom oly vendéged
érkezett.
FEG YA Csakis én lehetek itt a vendég. A legkom olyabb
vendéged, m egegyeztünk, kifizettem ,nem igaz? H a pe-
dig m ajd eltávozom ... A rtyemjev, ha el az életnevű ven-
dégsgből, akkor ezt énekeljétek m ajd a tem etésem en,
ahogy kísérték vissza a földbe! És akkor! A kkor én m lé-
kezni fogok arra, hogy éltem !A földben, lent, hét lábnyira
a hant alatt, drágább lesz nekem ez az em lék, m intm in-
den, am itott hagytam a folyón túli kis városban...
ARTYEM JEV Onnan jött. A városból. Feltétlenül és sürgő-
sen akar beszélni veled.
FEG YA M ása! Vedd le a kendődet! Ú gy tánco!.. Sőt: bon tsd
m eg az ingedet. Folytasd... Nekem tánco!.. te kicsi nős-
tény isten...
M ÁSA A blíz az nincsen benne. A z külön m egegyezés. A z
négy rubel.
FEG YA Isten és kofa. Z seni és zsarol. Te drága szömyeteg!
ARTYEM JEV Igaza van. Tanulékony. A m i szerződésünk
erre nem terjed ki. (N evet)
FEG YA G yere csak, te m uzikális piranha. Te dögevő csalb-
gány. Ide, közel hozzám , egészen .
M ÁSA Fegyá bácsihoz szívesen . Fegyá bácsi valóságos ci-
gány...
FEG YA Szeretsz-e, én kicsi istenem ?
M ÁSA H iszen tudja. Látszik is az.
FEG YA És baksist kérsz.
M ÁSA A kit szeretek, annak szebben énekelek. A ki többet
fizet, azt pedig m ég jobban szeretem . Tiszta sor.
FEG YA És a blízod...
M ÁSA Négy rubel..

FEGYA A szoknyád...
MÁSA H at...
ARTYEM JEV A z én hallgatásom pedig tizenkettő.
FEGYA A z m eg hogy jön ide?
ARTYEM JEV Gyerekkorú. Tiltja a törvény.
FEGYA Pénz... M indég! Csak ébrednie kelljen!

7.

VIKTOR (előlép) Én ezt nem nézhetem tovább.
FEGYA Viktor! Ez aztán a meglepetés! A z élet győzelm e a nyárszolgáriságon! H add öleljélek m eg, titokzatos tanácsosom!
VIKTOR Fegya!
FEGYA A legjobbkor érkezted! M indjárt újra kezd a kórus.
M adj következők M ása szóbja!
VIKTOR H allgass! Rendkívül bizalmas ügyben kívánok m ielőbb szót váltani veled.
FEGYA Ah, a m űvelt, a gáláns! Váltani! Bizalmas! Szót...
De hiszen váltunk hát!
ARTYEM JEV Akkor én távozom is.
MÁSA Én is m enjek el!
FEGYA Csak odáig, csak a padig, hogy ne csak tudjam , de lássam is, hogy létezel.
VIKTOR Protaszova asszony m egbizásából érkezem , egy írásos üzenettel, továbbá...
FEGYA M inek ez a hivatalos hang, édes Viktor? Add ide szegény Lizácska írom ányát.
VIKTOR Írom ány?
FEGYA H iszen tudod, m ivan benne.
VIKTOR Igen, az hiszem , tudom .
FEGYA Viktor, kérek, ne ítéld felületesen abból, am it látsz.
Nem vagyok részeg. Persze ittam , m ondjuk, elég sokat ittam , de ha részeg volnék is, feltéve, de m eg nem engedve: akkor is legfeljebb enyhe lírai delíria... (H irtelen) És sem m it sem változtat az elhatározásom on!
VIKTOR Pedig azért jöttem .
FEGYA Te? A zért? H ozzám ? (O lvassa a levelet)
VIKTOR Éppen én. Éppen hozzád. Éppen tőle.
FEGYA Éppen .
VIKTOR Fegya. Gyere vissza.
FEGYA Különös ezt éppen tőled hallani.
VIKTOR Igen. Én kérek. Gyere vissza hozzám , ha nem tudsz m ég Lizához visszatérni.
FEGYA M it kezdjek veled? És te m it kezdenél velem ?
VIKTOR Liza m iatt. M indennél fontosabb szám om ra az ő boldogsága.
FEGYA No enőlm ár tárgyalhatunk.
VIKTOR Kipihenem agad nálam , átöltözöl, és holnap...
FEGYA (sírósan) Te olyan, de olyan jó vagy... Én m eg annyira, de annyira rossz, gonosz, elvetem űlt... Te azt el sem tudod képzelni, m ennyire.
VIKTOR H a hazatérsz, akkor nem ...
FEGYA (közbevá) H át nem érted a rengeteg eszeddel, hogy éppen haza nem m ehetek? H ogy Lizocska m iatt sem ? H ogy sem m i nem m ásíthatja m eg elhatározásom at, hogy m eg szabadítsam m agam tól?
VIKTOR Nem , az szám ára nem szabadság.
FEGYA Élhetne.
VIKTOR Így nem akar.
FEGYA Én azonban inkább élnék. Vele?... Kedves, kellems es, tudod. Kifogástalan . Akivel m ég is úgy űlm eg az unalm , hogy észre sem veszed. H opp - és m ár nem is élsz. H árom év alatt összesen ha m ásfél óráig volt élet.. Egy óra negyven perc, legfeljebb . A ztán annak is vége lett. Végleg.

VIKTOR A gyerekek?
FEGYA Abban fogant.
VIKTOR Nem , Fegya, te nem lehetsz ennyire...
FEGYA M icsoda? Ő szinte? Elvetem űlt? De. M ost m ár lehetek . M ert visszaadtam a szabadságát. H a fáj is, egyszerre essen túl rajta. Életm entő m űtét! Nyissz! K in etszettük a rossz férjet.
VIKTOR És a m unkádban is! M icsoda rem ek állásod van, cím zetes kandidátus, a járás eszének neveztek, am íg...
FEGYA Am íg bejártam . A bejárás esze, hahaha! De ha egyszerűen az nincs! Értelm e, ha így jobban tetszik.
VIKTOR Nem is tudom ... Ez olyan... Ő nző.
FEGYA Csakugyan? Viktor! Ő nzetlenül segítenél nekem ?
VIKTOR Nektek . A zért jöttem .
FEGYA Jó, nekünk . Van húsz rubeled?
VIKTOR Fegya!
FEGYA Add ide! Nekem m aradt m ég kettő. M ása!
MÁSA (lassan, tánc lépésekkel közeledik) Fegya bácsi?
FEGYA (szám ol) A z annyi, m int huszonkettő... Tessék, a tied, ebben benne van m ám or, blúz, szoknya... (K ikált)
Artyem jév! És a te hallgatási díjad...
MÁSA (énekel, táncol, közeledik) „Kanavéla...”
VIKTOR Ezt nem nézhetem . (Távozik)
FEGYA Látod, m ilyen züllött vagyok? Félsz, Viktor? Szöksz? A ztkönnyű! Szm ben ézn i az étellel, odaadn im agad! A zt próbáld m eg egyszer, tanácsosom !

8.

Lizáéknál

ANNA Lem ent a láza. Abban aradt a köhögése. Lassan eltűnik arcáról az a rettenetes, erős pirosság.
SZÁSA Végre. Szegény.
ANNA És szegény Liza. A zonnal kocsit hívtam és visszajöttem , am íkor hallottam , hogy a gyerek...
SZÁSA Egész éjjel hogy zihált! De m ég akkor sem sírt. Ném án bírt, m indent. Ekkora szem ekkel!
ANNA H ogy siettem vissza! Viktor persze m egelőzött. És elhozta a specialistát.
SZÁSA EL M eg szöböt is hozott. Ilyenkor! M ert hát Liza napok óta nem evett sem m it, a szöbnek azonban közism erten nem tud ellenállni.
ANNA Igazi..
SZÁSA (közbevá) Igazi!
ANNA Tudd m eg, hogy elvise lehetetlen vagy!
SZÁSA Viktor ellenben... M ost pedig nem csak kikiséri a specialistát, de elintézi a honorárium át is.
ANNA Nem a pénz m iatt. H anem m ert Liza kétbalkezes az effélében . A figyellem . A gondosság. A férfi.
LIZA (bentáll) Én csakugyan képtelen vagyok az ilyesm ire. Lehetetlenség. Többet kaptam tőle, m intha az életem m enteném eg, és akkorm arkába győm őszöljek egy százast?
SZÁSA Látom , ízlik a szöb.
LIZA M ost m ár m inden ízlik.
ANNA A laposan m egm ostad?
VIKTOR (előlép) M agam m ostam m eg. M ielőtt átadtam .
ANNA M ilyen illatos.
LIZA M iért m aradtatok odalent ilyen hosszú ideig? Nem m ondottm ást? Biztosan nem m enta tüdejére?
VIKTOR Biztosan. Felírtm ég egy gyógyszert, am iért elküldtettem . H a gond volna. De nem lesz.
LIZA Biztosan nem ? A ztm ár végképp nem bímám ki, ha...
VIKTOR Nyugodj m eg. Egyél szöböt. A zután pihenj le végre. Elhűtt vagy.
SZÁSA M ilyen finom an udvarol.

ANNA Szása!
 LIZA Tudom ,m ilyen vagyok. (M elfogja Viktorkezét) Tudom .
 VIKTOR De a priznicet sem szabad elfelejtened.
 LIZA Nem ,nem fogom .Ha itt vagy..
 VIKTOR Igen ,persze ,hiszen m ennikészültem .
 LIZA Nem akarod m egnézni ,végre m ilyen nyugodtan al-
 szik? Egyenletesen lélegzik , istennek hála .Kicsérélem a
 priznicet is.
 VIKTOR Dehogynem akarom .
 LIZA Viktor... (Csend) Olyan , @ dyan ó vagy. Olyan lálás
 vagyok neked. (Felsír)
 SZÁSA Elcsapod a gyomrod ennyi szölvél.
 ANNA Kibíthatatlan vagy ,Szása.
 SZÁSA Ő fog fosni ,nem én.
 LIZA Gyere ,Viktor.
 VIKTOR A zután lepihensz. (Együttel)
 SZÁSA Beszél így nyom ális em ber? „Lepihensz...”
 ANNA Választékosabb a fosás.
 SZÁSA Amia szívem en...
 ANNA Undorító.
 SZÁSA Ez ,ez az undorító!Amim ostodabent..
 ANNA Liza elgyengült .Mivan ebben? Éjszaka csaknem
 válságos volt Fegyka állapota ,sem m agára hagyni nem
 lehetett ,sem orvos nélkülüm egygyógyítani .Viktor azonnal
 jött ,intézkedett ,és elhozatta a legjobb specialistát.
 SZÁSA Mondhatni :ugrásra készen .
 ANNA Ilyenkor egy óra késés is végzetes lehet.
 SZÁSA Honoráriumként Lizocska pedig m ost szétteszi a
 lábát.
 ANNA Egyáltalán nem csodálkoznék ,ha beleszeretne.
 SZÁSA Végül is m iért ne .Egy táviróoszlopnál feltehetően
 intelligensebb .Hamár Fegyára nem lehetm éltő.
 ANNA Temostm elyikükre vagy féltékeny?
 SZÁSA Csakis a vényomásodra .Irigylen töled ,hogy
 ennyire eltom pítja az ítélképességedet..
 ANNA Hallgass ,jönnek .
 SZÁSA Én ezt nem nézem tovább.
 LIZA (Viktoral belép) Amint láztalan lett ,nevetgél .Igazi
 angyal.
 VIKTOR Te vagy angyali ,ahogym ost ragyogsz .
 LIZA (szájára teszi az ujját) Csssst!
 SZÁSA No ,én m ostm egyek. (M egy)
 LIZA Mivan ahúgom m al?
 ANNA M idegy .M ostm ár végrem idegy .

9 .

Kocsmában

FEGYA Pezsgőt!
 ARTYEM JEV H itelbenincs több .
 FEGYA Nem tudom felidézni a „Kanavélát”! Pedigm ég
 m inden tovább zeng és züg bennem ... Ésm égsem .Pezs-
 gövelazonban sikerülne!
 ARTYEM JEV Zene sincs ,am így nem fizetsz .
 FEGYA Lesz pénzem !Te csak ne aggódj! Nincs nagysze-
 rűbb ennél a zenénél!Ha pénz kell hozzá ,akkor... Pénz
 kell .M ajd lesz .M ertkülönben... (Tszik) Nincs különben!
 ARTYEM JEV Ham ajd lesz ,akkor.
 FEGYA Eddig volt.
 ARTYEM JEV H átha m ajd rendesen keresel és fizetsz ,m i
 is rendesen kiszolgálunk .
 FEGYA Keressek? Rendesen? No ,arra m ajtnem rám en-
 tem .

ARTYEM JEV Aztán inkább ájtöttéla folyón .
 FEGYA Inkább jövök ,m intm egyek .Át ,m int rá .M it kell
 neked m indent tudnod ,nagyokos? Am így fizetek ,kiszol-
 gálsz ,én pedig fizetni fogok .
 ARTYEM JEV Vagy Karenyin Viktor .M int legutóbb .
 FEGYA Remek ötlet .Hahaha! (Csend) M égsem vagy te
 olyan ostoba .
 ARTYEM JEV M int am ilyennek látni szeretnél ,hogy
 m agadatne kelljen látnod .
 FEGYA Csak ne fibzofálj ,könyörgöm .Elég jól látom én
 m agam at... Különösen m ásnap ,ébredés után .Az a fej!
 Az az íz a szájbán !Az am ardosó lelkifurdalás.. M idegy!
 ARTYEM JEV M ása elkószált .
 FEGYA Ilyenkor előfordul .
 ARTYEM JEV Hogy van ez teveled m eg a nőkkel?
 FEGYA M iért kellene nekem m indent tudnom ?
 ARTYEM JEV M ost is vár egy odakint .Denem tudom ,be-
 engedhetem e .Így ,ahogy vagy..
 FEGYA H ozzám ? És te váratod?
 ARTYEM JEV Sűrű fátym ögött .Úrinőnek látszik .Gon-
 dot fordítja csom agolásra ,hogy azután..
 FEGYA Hallgass!H ozz egy üveg pezsgőt!
 ARTYEM JEV Ha kifizeti a kisasszony .Neked m ár a
 nyakkendőtűd is zálogban van .
 FEGYA Elég m ár!Pezsgőt!
 ARTYEM JEV Különleges látogatóhoz különleges pezsgő
 illik !M ásához félvodka is elég volt .
 FEGYA Te sem m itsem értesz .De a pezsgőd jó..
 SZÁSA (belép) M iattam ne hozass pezsgőt .Én nem iszom .
 FEGYA Te... Szása? Hogy kerül sz ide?! Istenem ...
 SZÁSA M idegy .M ost akárhova eljöttem volna .
 FEGYA De hát ide? Egészen? Te vagy a legodaadóbb hűg...
 SZÁSA Ugyan .
 FEGYA És nagynéni .
 SZÁSA M egygyógyult a fiad ,ha tudni akarod .Denem azért
 vagyok itt .M iattad jöttem ,Fegyá .
 FEGYA Ehhez viszont csakugyan innom kell ,hogy ezt fel-
 fogjam .

Artyem jév behozza a pezsgőt

SZÁSA Igyál .És... Gyere haza .
 FEGYA Jaj ,Szása .Ennyi? Ezért öltesz fátylakat ,kelsz át a
 folyón ,rossz hírű negyedekben bolyongasz egym agad ,
 lebecsátkozol ebbe a bugyorba? Ezért? Hogy m int egy
 családi ,nőnem ű Viktor..
 SZÁSA Nem !Egyáltalán nem !
 FEGYA (lassan kibontja Szása fátylát) Vagy ez valam iféle
 rokonikötelezettség ,és én is ugyanezt tenném ,ha a test-
 vérem ről volna szó? De te ,kedves Szása ,ha akkor te vol-
 nál az én helyemben ,te is csak azt m ondhatnád :nem ,
 kedves Fegyá ,az egyetlen ,am it tehetek ,ha nem zavarom
 többé az ő életét. (Leveszi a fátylát)
 SZÁSA Az így nem élet .
 FEGYA Igazad van .Te értesz engem ,tudom ,te egyedül .
 (Leveszi a kabátját) De hát m égiscsak az ilyen it hívják
 életnek m ifelénk ,nem ? Sőt :olykor éppen boldogságnak
 is nevezik ezt a bomlított ,nyom asztó sem m it :kis ház ,kis
 család ,kis város ,kis Liza... M ert hát a húgod erre sajná-
 latosan ,vagyis hát szerencsére ,kiváltképp alkalmas .
 SZÁSA Ésm égis... M ennyire szeretted .
 FEGYA Vagy úgy .Szerettem ,igen .H iszen csodálatos asz-
 szony ,nem igaz? Ám odni sem lehetkülönbörl .Ideális ,
 m intm ondják .Ésm égis ,a lényege ,az hiányzik .Valam i..
 Szellem ? Játékosság? Rejtély? M intam azsola a kalácsból..

SZÁSA Te lehettél volna ez a m azsola. H a...

FEGYA H a? H a elviselem . De hát ez elviselhetetlen volt. Nem bírtam tovább. És ettől mindenféle undokságba kezdtem , és lassan megundorodtam tőle. Terhes volt, gyereket szült, szoptatott, szeretett, én pedig... Részegség. Kin aradások. Énekés. Tudtam volna őt szeretni a naiv és ábrándos önfelkoldozásával, amikor én pedig így viselkedem ? (M atata lány sáljával) Jobb lesz neki, ha én nem ...

SZÁSA Nélküled jobb? H ogyan hiheted.

FEGYA Csakis nélkülem . Én próbáltam vele, én álltam az oltár előtt, és megfogadtam neki, én... De nem . Én nem bírom . Elszakadt.

SZÁSA Lehetetlen. A z nem tud elszakadni. És nem az oltár vagy a fogadalom miatt. A z végül is megindegy. M iatta? Nem meg iatta? Szám it az valamit?

FEGYA Mondod, és közben tudod, hogy... Nem . H ogy vége. (H irtelen megszólal a veszia sálat)

SZÁSA Ism erem anővérem et. (Csendő) És nem értén sem bírnám ki.

FEGYA Te nem . Te különleges vagy. Te Szása vagy. De ő igen, ő sajnos kibírja. A z élet helyett. Ezért is, hogy én, hogy vele... Nem .

SZÁSA Belepusztulnék.

FEGYA Igen, Szása, te valószínűleg igen . És ez a csodálatos. Ez, hogy kibírhatalan . (Átkarolja)

SZÁSA Fegya...

FEGYA És ezért megcsókolak.

SZÁSA Vigyázz, Fegya, ez nem ...

FEGYA De. Ez igen . Téged, Szása, téged... Liza pedig, meg látod: azzal fog élni, aki hozzá való. Boldogan .

SZÁSA Részeg vagy. H ogy meg ondhatsz ilyen?

FEGYA Részeg vagyok. Ezért látom pontosan: V iktor meg megbízható, kedves, régi barát. Liza szereti, ő viszont, trallalatrallala. De hát meg égiscsak: Liza becsületes asszony, aki egykor meg esküdött arra, hogy engem szeret, így meg ár csak egyetlen akadályt kellehárítani úgynevezett boldogságuk útjából.. (M agára mutat) Én pedig elhárulok...

SZÁSA Nem ! Liza ebben a kínkodásban is boldog, meg ert rólad szólnak a gyötrelmeim, meg így boldogsága V iktorral meg ertő kínkodás lesz.

FEGYA A z meg arm ás. Lelke rajta. V iktor lelke, hogy pontos legyek. De meg így én itten egészítálok, hogy úgy meg ondjam , addig ez a Fegya, az élethiánya és hívása, fenyegetése, ez az árnyék... Meg égiscsak rájuk vetül. Bárm i történjék is. (Iszik) H átne vetüljön.

SZÁSA M ire készülsz?

FEGYA Legyen meg az ő akaratuk! Nekem így ehhez az egésze úgy sincsemmi kedvem! Igazából közöm sincs... (Szaval) V isszaadom a szabadságukat, de végleg. (Nevet) Így meg ondd meg nekik, örülni fognak a boldogságuknak, én kilépek, én ide soha nem térek vissza, én átadom őket egymásnak! Ugye te értesz engem , csak te, és meg ost ne beszélj, ne szólj sem mit, azzal csak elrontanánk meg indent... (M eg simogatja)

SZÁSA Jaj, attól félek...

FEGYA Ez bizony félelmetes is...

SZÁSA Értelek, félek, hogy értelek...

FEGYA Te csodás... Te gyönyörű... (Átöleli) Te igazi...

SZÁSA M iért, hogy csak meg ost, meg iérthogy nem akkor... Fegya... Fegya... Fegya...

V iktor anyjának szabójában

V IKTOR Anya, én nem akarom , hogy elveszítsük egymást.

DARJA Pedig úgy látom , éppen ezen dolgozol.

V IKTOR Meg értést kérek.

DARJA M i tha meg agam athallanám . Én kérek meg értést.

V IKTOR Meg iért nem nézel rám ?

DARJA Így jő?

V IKTOR Anya!

DARJA H iába nézlek, nem ismerek rád. Ez nem V iktor. Ez valakimás.

V IKTOR Felhőnek a gyerekek. Van ilyen . Meg ég a kisfiúk is felhőnek.

DARJA Csak a fejük lágya, az nem nő be? Nem lehetsz ilyen ostoba.

V IKTOR Meg ég az is előfordul, hogy beleszeretnek valakibe.

DARJA Erre is felkészültem .

V IKTOR H át meg történt.

DARJA Nem . Ez nem ...

V IKTOR H ogy tudhatnád?

DARJA Rólad. Tőled. Abból, ahogymegváltottál.

V IKTOR Csak arra kérek...

DARJA Nem .

V IKTOR Végig sem hallgatsz.

DARJA Nem akarom nézni, ahogy tönkremész. Ez nem szerelem . Ez... Részegség. Varázslat. Boszorkányság.

V IKTOR Találkozz vele!

DARJA Eddig hallgattál rám . Szám írott neked, meg it meg iként látok. Figyelmes voltál, gondos, törődő. De meg ostegymásik V iktor lép elő, meg ertennek a... Bizonyos meg izocskának vagy Lizocskának elment a férje. Ez az új V iktor pedig meg akacs, közönyös, sőt: részvétlen . Nos, meg ívárhatok attól a nőtől, akinek meg ár a rád gyakorolt hatása is... Kifordít meg agadból?

V IKTOR Szeretem .

DARJA Van ez a meg eghívásod Nagy-Britanniába. Élje vele.

V IKTOR Nem bírok nélküle élni.

DARJA Képzeld csak, kivel találkoztam tegnap. H át a Varja Kazancevával! Búbájos egy terem tés, ilyen szépen kitelt. Rólad kérdezett...

V IKTOR Jaj, anyám .

DARJA Szereted azt az asszonyt, értem . De hiszen ezerféle formája lehet a szeretetnek...

V IKTOR El akarom venni feleségül.

DARJA Javíthatatlan . (Csendő) Boszorkányság.

V IKTOR Téged is feleségül vettek egykor, ha jól tudom .

DARJA Te ennél sokkal intelligensebb voltál. És sokkal érzékenyebb is. És főként: tiszta, meg ár kicsi korodban is, szinte pedáns. M i történik veled? H irtelen belebocsátkozol ebbe a...

V IKTOR Csodába.

DARJA Zúrzavarba. Iszákos férj, apró gyerek, zaklató hitelezők... A pletykáknak ha a fele igaz, meg ár az is sok... És ott a szenvedő asszony, akit azonban meg égiscsak a zülöttura hagy el, no erre ő egyenest a te karjaidba vetim agát, ezzel az egész meg ocsokkal együtt...

V IKTOR Ezért kérem , hogy találkozz vele. H a meg egismered, látni fogod, meg ilyen rosszul vélekedsz.

DARJA Belegondoltál abba, hogy ezzel a nővel együtt meg i

vár rád? A z egész procedúra, a válás, a bizonyítás, a bíróság... M iféle boldogsághoz vezethetm indez? Ez volna a kedvedre való, ilyen it kíván egy anya a fiának? Viktor!
VIKTOR És ha csakugyan ez vezet a boldogságom hoz?
DARJA Ez a „ha”, ez m ég keservesen eszedbe fog jutni, kisfiam ...
VIKTOR A válás m erő form alítás. Jőzan pillanataiban nem csak hogy nem tám aszt akadályt, de m aga a férj sietteti. Lizát eddig visszatartotta a felelősség, m eg persze a gyerek, de m ár belátta: ő rajta nem segíthet, m íg engem ... Szeret.
DARJA M ost szeret. De nem volt képes arra, hogy viselje a férje keresztségét. M icsoda nő az...
VIKTOR M icsoda szavak!
DARJA Éppen hogy nem szavak.
VIKTOR H át akkor nekem is hadd legyen egy utolsó érve m .
DARJA M i?
VIKTOR Ki.

Kinyitja az ajtót, kiszól; belép Liza

És m ost szó nélkül hagylak m agatokra titeket.
LIZA Jó napot.
DARJA Ez azután... Jó napot.
LIZA Képtelenség, am it teszek, tudom . Viktor is tudta, am ikorm egkért rá.
DARJA Jőjön hát beljebb. Lizaveta... M indegy. Nem akarom tudniaz apainevét.
LIZA Andrejevna. H iszen m ár találkoztunk.
DARJA Valam ikor, hogyne, a férjét egykor jól ismertük. Viktor barátja volt, többször járt nálunk...
LIZA Igen, akkor, régen.
DARJA A z után nőül vette m agát. És többé nem jött.
LIZA Egy nagyobb társaságban találkoztunk m ég egyszer. A házasságunk első évét követően . De azután... M ár szinte sehova sem jártunk.
DARJA Be sem m utatta. (Csend)
LIZA Nem . (Csend)
DARJA H át így.
LIZA Nézze, én nem tudok „benyom ást kelteni”. Viktor m iatt vagyok itt, ő kért, azért jöttem ; de nem , hiába.
DARJA Figyeljen rám , őszinte leszek. Senkit nem tudok szeretni, csak Viktort. Egyedül őt, és ism erem is jól, talán túlzottan jól.
LIZA Viktor nagyszerű em ber.
DARJA Tartása van. Büszke. Nem az eszére, rangjára, vagyonára, pedig lehetne. H anem a tisztaságára. Tiszta, m integy... Lány.
LIZA Tudom .
DARJA Nem szeretettm ég nőt. M aga az első. Rettenetes. Bocsásson m eg, de nem kertelek. Egy anyának m ár azt is nehéz elviselnie, hogy felbukkant valaki hirtelen a fiam m ellett, egy nő, és át kell adnom neki őt, akit egyedül szeretek. De elszántam m agam erre is, ha m eg kell lennie, hát legyen .
LIZA Nekem is fiam van.
DARJA Tudom . Tapasztalni fogja. És azt is tudom , hogy m aga végső soron nem hibás, csak... Csak annyiban, hogy szerencsétlen. De m ost ez sem szám ít. H anem a tisztaság. H am ár átadom valakinek, legyen olyan tiszta, m intó.
LIZA Igen, m integy lány. Egy lány.
DARJA No látja. Ism erem Viktort. M ost m indent elvisel, sohasem teszi szóvá, m ennyire szenved, de szenvedni fog. A tisztaság nem feledhető, nem helyettesíthető, nem hazudható. Bocsásson m eg, hogy nyersen fogalm azok,

de nekem Viktor boldogsága a legfontosabb . Így pedig ő nem lesz boldog.

LIZA Nem .
DARJA H a csakugyan szereti, akkor pedig inkább kívánja az ő boldogságát, m intam agáét.
LIZA Ezért jöttem . Segítsen . Beszélje rá, hogy hagyjon el.
DARJA H ogyan? M itm ond?
LIZA H agyjon ! El! N e kösse össze az ő életét az én boldogtalanságom m al! Én önm agáért szeretem őt, nem m agam m iatt, s ezért arra kérem , hogy távozzon az életem ből. Én hiába kértem . Kérje hát m aga.
DARJA Istenem .
LIZA Többé pedig nem fog látni. Kérem tehát, hogy anyai hatalm ánál fogva tiltsa el, átkozza ki, zsarolja, láncolja m agához, tegyen bárm it. H a nem szeretném , hozzám ennék. Így azonban lehetetlen .
DARJA Liza... Andrejevna...
LIZA M ost pedig m egyek.
DARJA H a egykor... M inem jut m ost eszem be! H a egykor m agát szerette volna m eg, am ikorm ég lány volt!
LIZA M egszeretettm ár akkor. De m ert a barátja hódított m eg, nem akart az útjába állni.
DARJA M icsoda fiam van!
LIZA Fegyávala „zseni joga” érvényesült. Így m onda. M ilyen szömyen hangzik ez m ost!
VIKTOR (előlép) H allottad, anyám ... Ezta vallom ást?
DARJA Te itt voltál?
LIZA Istenem , Viktor! Akkor itt is család van? Akkor hát ez sem tiszta?
VIKTOR H allgatóztam , igen. Tisztátalanul füllettem , de így legalább m egtudtam , hogy m ennyire, de m ennyire... Szeretem ! Szeret!
LIZA Ezt is m iattam ? Ezt is én teszem veled? M ár csakugyan m ennem kell Engedj!
VIKTOR M ár nem vagyok tiszta. Követlek . A kárhová.
LIZA Szeretlek . H agyj el.
DARJA Viktor! (Csend) Viktor!

11.

Szűkös szobában

M ÁSA (kopog) Fegya... Fegya bácsi! Engedjbe, de azonnal! (Rugdossa az ajtót) Így bezárkózní!
FEGYA (kinyitja) Eljöttél, szépségem ? De jó.
M ÁSA Jő, jó, de tem eg bezárkózol. Eltűnsz. Fene ért.
FEGYA H iszen tudod...
M ÁSA Tudom , tudom ! H ogy szeretlek, azt tudom .
FEGYA N incs pénzem , hát azért.
M ÁSA A z baj. Nagy baj.
FEGYA Látod, kicsi isten .
M ÁSA De van annálnagyobb baj is.
FEGYA M ivolna az?
M ÁSA H ogy én egészen beléd szerettem . A z.
FEGYA Ez a baj?
M ÁSA Több, m intbaj. M ert tem eg nem szeretsz.
FEGYA M ár hogyne szeretnék . Sem m im ás n incs m ár az életem ben, csak az, hogy szeretlek.
M ÁSA M eg azt m ásíkat.
FEGYA H átnem értesz?
M ÁSA Régen elváltál volna, ha tényleg engem szeretsz.
FEGYA Tudod, hogy fáj, am itm ondasz?
M ÁSA Nem fáj teneked sem m i a világon, Fegya bácsi. Te benned n incsen isten .
FEGYA (átöleli) Jaj, M ása. Jaj.

M ÁSA H átszeretsz?

Fegya ránéz

Csak engem szeretsz? Úgy szeretsz, mint ahogyan én szeretlek? Nagyon? Nagyon nagyon nagyon?

FEGYA M ása!

ARTYEM JEV (kintről) M ása! Hát megvagy! (Betör a szobába)
Fegya!

M ÁSA Jaj, végame. Jaj, édes direktor úr...

FEGYA Mi történik itt?

ARTYEM JEV Ezt én kérdezhethetném. (M áshoz lép, megpöccöl)
Te tetves szuka. Te kifordult kapca. Te...

FEGYA No!

ARTYEM JEV Hallgass te is! És nem erj tiltakozni, te! Mekkora adósságot hagyta magad után? Kifogja azt neked fizetni? Tetejébe még elcsábítod és megrontod a legtehetségesebb lányt... Ez a tapír meg a lába között tartja az eszét, hogy éppen veled adja össze magát, és nem számít neki se szerződés, se éneklés, se Isten, semmi sem számít, csak hogy a Fegya bácsival hentes legyen!

M ÁSA Ne bántson! Énekelni fogok, mint régen! Kedves leszek a vendégekhez! Csak hogy én meg szeretem a Fegyá bácsit...

ARTYEM JEV Szeressed! Szeressen téged a Fegya bácsi is, de rendszeren, szabott áron, alkalmi tarifával szeressen, vagy vegyen meg egy összegért, tokkalvonóval, plusz az ellátás, plusz a rezsi!

FEGYA Kifoglak fizetni, Artyem Jev, írd a többihez.

ARTYEM JEV Hova a harapós lába írjam, azt mond meg!
A tartozásaiddal már az egész kasszakönyvem betelt!
A tetejébe még ezt a lányt is...

M ÁSA Nem a tetejébe, egyáltalán!

ARTYEM JEV De te is meg tudhatod még, mint ilyen az, amikor borotvával húzzák meg az arcvonásaidat! Amikor a fényes szép hajadat egyszerre csak a marokban találod csomókban, te korengedni ényes rüfke...

VIKTOR (előlép a háttérből) Uraim...

M ÁSA Mondja csak, mondja a direktor úr, de én tőlem mondhatja! Én visszamegyek és énekelek rendszeren, ahogy eddig, de engem ehébe zár be, hiba borotvázza az arcom, hiába tépia hajam, én csak a Fegya bácsihoz jövök vissza! Merta szerelm erősebb, mint a zár, meg a borotva, meg a szerződés... (Sír) Olyan, mint a nagyvizek sodra!

VIKTOR Kopogtam, de nem hallották meg.

FEGYA Viktor! Eja... Ide is utánam jöttél?

VIKTOR Nem kívántam illetéktelenül tanúja lenni az éntidialógusnak, de hát megícsak az lettem.

ARTYEM JEV Óh, a nagyságos úr!

VIKTOR Artyem Jevet követtem, de láthatóan nagyon sietett.

ARTYEM JEV De már nem is sietek tovább. (Kacsint) Mágukra hagyjam az urakat?

VIKTOR Magunkra.

ARTYEM JEV Viszem hát a fiatalokúrt is. Gyerünk, M ása, ne aggódj. Végül is... Akár megjöra is fordulhat itt minden!

M ÁSA Innen csakis jóra! Fegya bácsi! Nagy vizek sodra... (Elnegy, Artyem Jevvel)

FEGYA Nos kedves Viktor, most láttad. Ennél már semmi sincs lejjebb. Igaz?

VIKTOR Nem akartam hallani, amit hallottam, de mert hallottam, köteles vagyok megmondani, hogy hallottam.

FEGYA Semmi kedvem meggyarazkodni. Egyébként a lány nem igazikurva, én sem rontottam őt meg, illetve csak is a szabad akaratóból, mert hát egész viszonyunk lényege

az erő poézis. De a meg szabadság, és benne az a természeti erő működik, amiből az élet keletkezett. Meg indyeg! Nem folytatom, mert közben csakugyan meg indenteleltam, még ezt a züllött Artyem Jevet is becsaptam és kifosztottam. És ha még valamit értenek szenvedek, csak azért, mert nincs megiből tovább innen. De te nyilván nem ezért jöttél.

VIKTOR Csakugyan nem.

FEGYA Hanem?

VIKTOR Hogy tájékoztatást kérjek Lizaveta Andrejevna-hoz fűződő viszonyod természetét illetően.

FEGYA A feleségemről beszélsz? Vagyis a volt feleségemről?

VIKTOR Igen. És éppen az általad is érzékelt kényes helyzet folytán...

FEGYA Felel meg folytán? Jaj, drága Viktor!

VIKTOR Midezek nyomán pedig értesülést kívánok szerezni további szándékaid felől.

FEGYA Ha őszinte és legbensőbb szándékaimról szólhatnék, hát egy hűvös és alapos vodkára gondolnék, utána valamiféle pezsgőre, majd pedig M ása, énekeljen újra a kanál, de te nyilván nem ezért jöttél.

VIKTOR Csakugyan nem. Lizaveta... (Csend)

FEGYA Andrejevna Protaszova...

VIKTOR Igen, Protaszova.

FEGYA Visszaadom a szabadságát. Voltaképpen írásban már korábban visszaadtam, de egészen hivatalosan is, ha kívánjátok. Vele kapcsolatban semmi iféle egyéb szándékom nincs, mint ezt ő is jól tudja. Én meg azt tudom, hogy szeret téged, te pedig igazán derék és becsületes férj leszel, és hát meg kell ennél több? És akkor ázó kapu nagyharang: áldjon meg benneteket az Isten. Jó így?

VIKTOR Igen, csakugyan...

FEGYA Nincs bennem sem féltékenység, sem harag, legyenek egymáséi végre, hiszen megóta is szereted Lizát?

VIKTOR Hadd ne feleljek erre.

FEGYA Csak hogy, Viktor, az efféle, ki nem fejezett érzelmeik erősebbek és hatalmasabbak, mint azok, amiket birtokában tart az ember. Inkább ezek tartanak meg bennünket birtokukban, nem gondold? Talán éppen ez vetült árnyékként a házasságunkra, meg indéig.

VIKTOR Ányék? Meg iféle ányék?

FEGYA Látod: ha nagyvonalúbb vagyok, legyintek, elfeledem, átlépem; de hát nem vagyok. Mert szövényen hiányzik legalább egy kis vodka, és ilyenkor az is gyötör, hogy nem feledtethetem Lizavetával, hogy te szereted, nyilván kislánykorától fogva, és ez nem hagyta hidegen őt sem. Amaga meg odján talán ő is szeretett, de ezt őnmagának sem vallhatta be, ám felhőtlen sem lehetett a meg együttélésünk... Amikor sodródni kezdtem, már nem volt megállás egyikünk számára sem...

VIKTOR Biztosíthatlak, hogy sem házasságotok idején, sem annak... Válságában semmi iféle tisztátalan szándék vagy tett...

FEGYA (közbevá) Féltreérintsz, drága Viktor! Persze hogy semmi tisztátalan, hogyan is féme össze veled efféle? Rossz férj voltam, sőt: végül megár nem is voltam a férje, csak egy emlek, egy nyűg, egy vezetőknév, és megmi sem természetesebb, mint hogy Liza akkor odaforduljon egy eleven és szerelmes férfi felé... Szabad!

VIKTOR Tudod, hogy nem ilyen egyszerű.

FEGYA Tudom, tudom.

VIKTOR Segíteni próbáltam Lizának.

FEGYA És én ezt szívvel köszönöm.

VIKTOR De most már...

FEGYA Elakarod venni.

VIKTOR Igen.

FEGYA Álljak félre. Még jobban. (Csend) Egészen?

VIKTOR Nézd, Fegya...

FEGYA Tem plomban?

Viktor halgat

Értem .

VIKTOR Tisztán .

FEGYA Akkor.. Végleg .

VIKTOR (hirtelen) Fegya! Fegya! De hát hogy történhetett m indez?

FEGYA Élni akartam ! Érted? Vagy legalább érezni, hogy élek! Lizával.. Régen, rövid ideig, m intha éreztem volna, de azután nem , és egyre kevésbé, és ezért kellett valam i, am i.. Elhítette. Feledtette. V isszaadta volna. A z életetm ár nem lehetett, legalább az illúziót. A m indentudó vodka. És a zene! De nem az opera, m eg a koncert a nagyterem -ben, vagy a kam arazenélés a szalonban, hanem a valóságos, az életteli, az ellenállhatatlan! A z őserő, az a m egfoghatatlan és nélkülözhetetlen energia, am i egyszerre beléd öm lik, eltölt, közvetlenül az érzékeiden keresztül, hatalm asan!

VIKTOR A vodka?

FEGYA Az is. M eg a szem ek, m osolyok, m ozgás, hang, illat, lehelet, M ása, egym ástól elválaszthatatlanul!

VIKTOR M inthallhattam .

FEGYA Szégyenletes, tudom . Okádnivaló. A pári, m ocskos, züllött. A m ásnap reggel.. A z a pokol. De hát bankban dolgoznitalán nem szégyenletes? Igazgatónak lenni, az a létezés elem en táris sódra? Vagy Beethoven, m ondjuk, az Opus 111., am ikor a tarkódba lihegnek a sznobok, és recseg a fotel.. Akkor m ár nem fog hiányozni, hogy „Nye vecsemyeja”?

VIKTOR M icsoda?

FEGYA Nézd, Viktor, am ivilágunkban három útáll a férfiak előtt, csak három . A z első: dolgozni, szorgalm asan, és növelni a posványt, am iben élünk, és am ivégül m egfojtja az életet. Nos, én ez tnm akartam , nem is értettem volna hozzá, de nem is akartam . A m ásodik: fellázadni ellene és lecsapni ezta m ocsarat, de ehhez hősnek kell lenni, én m eg nem vagyok hős. M aradta ham adik: ének, m ulatás, feledés, ital, M ása. Ezt választottam .

VIKTOR Tudod, m iért jöttem .

FEGYA M indegy. M inek is beszélek. A tárgyira. Tudom . És.. (Csend) M egteszem .

VIKTOR M eg? M eg? Fegya! De.. M ikor?

FEGYA Várj csak... H add gyűjtsek erőt. (Ü res poharát forgatja) És akkor. Rendben?

VIKTOR Biztosan? Szám íthatunk rád? (Tárcáját keresi, de csak tollat és papírt vesz elő)

FEGYA Ebben... Igen. A ddig elrendezem m indent. A választ is, hivatalosan . M agam ra vállalom . (Csend) És én? (H irtelen) Ebben a végső rendrakásban... Szám íthatok rád?

VIKTOR Persze! M indenben! (Egy pillanat tévovázás után előveszi pénztárcáját, és az asztalra teszi) Fegya! Tehát?

FEGYA Igen . M eg kell lennie. Legyen!

VIKTOR Fegya! A kezedet! (M egragadja, m egszorítja)

FEGYA Igen . M eglesz.

12.

Lizáék nál

LIZA M agam sem értem . H irtelen olyan világos és tiszta lett m inden .

SZÁSA Nos, igen . Lehet, hogy a nő m égsem olyan bonyolult szerkezet?

LIZA Ahogym egtudtam , hogym ás nővel.. Érted? És nem azért, m ert hűtlen volt.

SZÁSA Igen, az alighanem félreértés volna.

LIZA H anem a sokat em legetett szabadság. V isszakaptam , csakugyan . Pedig m ennyire aggódtam Fegyáért, visszavártam , virasztottam , üzentem , odaszöktem , fehérém út küldtem utána... H uss! Egyszerre vége lett!

SZÁSA Vége? Biztosan?

LIZA Tudod, Szásenyka, az is feszélyezett, hogy azt éreztem : két férfit szeretek . H ogy én akkor becsstelen nő vagyok, m ert ez képtelenség . És ahogym egtudtam , hogy összefeküdtem inden féle..

SZÁSA Liza! Ne így fogalm azz, kérek .

LIZA Tudod, m ilyen jó eztkim ondan i? M ég durvábbakat is tudnék .

SZÁSA Nem ism erek rád .

LIZA Tudom , hogym nem lenne szabad haraggal, de am ikor attól szenvedtem , hogym nem akar, nem kíván, sőt szinte undorodik tőlem ... Elviselhetetlen volt. Ám ahogym egtudtam végre, hogy azért nem kellek neki, m ert m ásk kellenek, m íg engem m ás szeretni tudna, hát hirtelen leszakadt rólam ez az egész súly, ez a szom orúság, ez a rem énytelen, elm űlt életem , és m ost itt vagyok... Fegyka is egészséges, a nap is süt.. Viktor pedig rövidesen itt lesz, és m indent elintézt, m ert ő csakugyan olyan jól el tud in tézni m indent, és ezért én nagyon, de nagyon nagyra becsülöm őt.

13.

Kocsm a külön ttem ében

FEGYA Elhoztad?

ARTYEM JEV Ahogy parancsoltad. (Csom agot bont ki, pisztolyt vesz elő belőle, és az asztalra teszi)

FEGYA Tölts.

ARTYEM JEV H a fogytán van, otta következő. Veuve Cliquot. FEGYA Befejezem a levelet, és elviszed nekik.

ARTYEM JEV M icsoda jelenet lesz! Téged a golyó pusztítel, őket a te nagylelkűséged!

FEGYA A te szádból ez rettenetesen hangzik.

ARTYEM JEV Tudok m ég fennköltebben is fogalm azni! H a a búzaszem elnem hal, csak m aga m arad, de ha elhal, ezer új életet terem ...

FEGYA H agyjbékén!

ARTYEM JEV (gúnyosan szaval) Egyetlen gesztussal nyersz vissza m indent! Nem züllés volt, m eg dorbézolás, m eg liliom tiprás, hanem a zseni kereste helyét. De nem találta... Eltávozott hát a világból, és ti, kicsinyek, m ég a lába nyom átsem illethetitek. Csak a hiányát és a bűntudatokat..

FEGYA Csend legyen! Ezta levelet elviszed hozzájuk. M indenről rendelkeztem , az adósságaimról is.

ARTYEM JEV Szóra sem érdem es. M ost m ár.

FEGYA És így a becsületemről is. Am itm ásként nem szerzhettek vissza, de ezzel, így, igen .

ARTYEM JEV Csak egy nagy utazás. M int az élet.. M int az álom ... De szép is!

FEGYA M ost hagyj m agam ra. Itt lesz a levél, előttem , az asztalon .

ARTYEM JEV Egy legutolsó kérés. H a m ajd m eghúzod a ravaszt, arafelé tartsd a csövet, ugyan is ha nem am eszelt falon, hanem az olajfestékesen m egy szét az agyad, könnyebb lesz lepucolni.

FEGYA Figyelni fogok. (M egtölti a fegyvert, ham bkához em eli) Figyelni.

Artyem jv elm egy

Igen... Nem ... Bírom ... Nem bírom ... (Végigsimít az olajfestékes falon) Erre.. Tehát. (Kintől erős kopogás, hirtelen összerezzen) Kiaz?
M ÁSA (kintől) Kiaz, kiaz! Hát ki voltna!
FEGYA (beeszi a feyvert) M ása! A hét nyavalyát hozod rám!
M ÁSA Engedjbe, ha Istent ismersz. Engedjbe, mert elragdom az erem et!
FEGYA (ajótnyit) M ását ism erem .
M ÁSA Ót aztán alaposan! Ahogy a Bibliában áll: jól megismerted M ását, aztán... (A pisztolyra m ered) Aztán?
FEGYA Hogy kerülés ide.
M ÁSA Nem , te nem ismersz Istent.
FEGYA Ezta kicsi istent ism erem .
M ÁSA Kerestelek a lakásodon, a folyónál, aztán Artyem -jvhez futottam , és akkor a hazudozásából tudtam meg, hogy... De nem sejtettem , m ekkora a baj.
FEGYA Kicsi az isten, nagy a baj.
M ÁSA Ez m í? (Felveszi a feyvert) Hát... Ennyi? (Késébe esett dühvel) Csakugyan?
FEGYA M ása, nem . Nem bírom .
M ÁSA Te csakugyan nem ism ered Istent. Kicsi, nagy, neked egyre m egye. Egyik sem szám ít.
FEGYA Tedd le.
M ÁSA M intha a világon se volnék. Sem m i. Levegő. A szíved nem esik meg rajtam , az én sorsom on, az én szerelmem en...
FEGYA És ha miattad is akarom ?
M ÁSA Fegyva bácsi, a józan eszeden vagy? Én a te szép fejedet itten akamám nézni átlukasztva, vagy m í?
FEGYA Szabad lennél. És ők is.
M ÁSA Ők, ők, m indig azok az ők! Szám ít m ás neked? Legfeljebb m ég te, te. És én?
FEGYA Olyan fiatal vagy.
M ÁSA És m ár nem tudok nélküled élni.
FEGYA És velem ?
M ÁSA Sem m im ás élet nem élet.
FEGYA Tönkretennélek, elhasználnálak, és m ég a szép kis arcoskádát is szétsímad m ellettem .
M ÁSA Nem , én egyáltalán nem símék! (Sír) Én soha nem sírok, hogy téged az ördög buzerálna meg! (Zokog)
FEGYA D rága M ása! Én csak azt akartam tenni, am ia legjobb.
M ÁSA Neked! Mert te csak m agadra gondolsz, senkim ábra!
FEGYA Jó volna neked , ha megölm m agam ? Csakugyan azthiszod?
M ÁSA M ég annál is jobb! Pukk, szétduzzan a fejed, aztán a világnak jójakát! De hát végül is m it akarsz, tudod egyáltalán, m it?
FEGYA Persze hogy tudom .
M ÁSA Aztat m ondjad akkor, és nem ást!
FEGYA Ígéretet tettem nekik, m eg kell tartanom . M ásként nem tudom , m ert én undorodom attól, hogy belevágjak a házastársak hivatalos szótárasztásának gusztustalan és m egalázó procedúrájába.
M ÁSA Na és? Köpsz utána kettőt, aztán annyi.
FEGYA Szabadon kell engednem őket. Kedves, értékes emberek, és m ost én akadályozom őket abban, hogy boldogok legyenek.
M ÁSA Kedves? Értékes? Az a peckes, aki itt járt? M eg az a nő, aki képes rá, és elhagy téged?
FEGYA Az, aki itt járt, azért jött, hogy m egm entsen. H íába.
E lhagyni pedig nem az a nő akar engem , hanem én őt.
M ÁSA Nem úgy van az ám ! Soha nem ! A nő okozza, hogy

te m ár nem bírod velem! Nem ám , hogy m indig ő a szent, te m eg a bűnös.
FEGYA De hát téged is tönkreteszlek, kedves M ása, ha életben m aradok, véged.
M ÁSA Bíz rád az én végem et, Fegyva bácsi.
FEGYA No és Fegyva bácsim iatt is kell. Tudod, tudod te, m i lehetett volna belőlem ? (Csend) És látod, m i lett. Ennyi is elég ahhoz, hogy... (Felveszi a pisztolyt)
M ÁSA Ilyen okos em ber hogy lehet ilyen ostoba.
FEGYA Teher vagyok csak a világnak. Neked is, nekik is. M agam nak is.
M ÁSA Élj em ber vagy! Ritkaság a földön! Éppen te hagynád itt? (Észreveszi a levelet) Ez m eg m í?
FEGYA Írtam nekik. (Elveszi)
M ÁSA M it?
FEGYA M indegy.
M ÁSA H ogy m egöld m agad?
FEGYA H ogy én nem leszek többé.
M ÁSA De jó!
FEGYA M itm ondasz?
M ÁSA Pisztolyról is írtál?
FEGYA M inek? Nem .
M ÁSA Gyerekkoromban volt a telepen a Rahm anov „ügy”. M ég a rendőrség is bejött! Nyom ozók, öten! Ism erted?
FEGYA Nem .
M ÁSA Pedig sokat beszéltek róla. Rahm anov fogta m agát, és úgy csinált, m int aki vízbe fül. De nem . Tudsz úszni?
FEGYA Nem .
M ÁSA De jó! H ogy m ondják azt, am it a levélhez toldanak?
FEGYA Postscriptum . U tóirat.
M ÁSA Az pedig legyen benne! M ajd m ondom is, m icsoda! Add csak ide a tárcádat, a ruhádat, m indent, végül ezt a levelet! Letesszük m ind a folyóparton, a füzesnél, ahol az örvények keletkeznek.
FEGYA No és azután?
M ÁSA Azután? Nagy vizetek sodra!
FEGYA M ása, hát lehet ezt?
M ÁSA Persze! Figyelj rám ! (Kiteríti a levelet)

14 .

Lizáéknál

VIKTOR M egígérte. (H om lokát törli) Szavát adta. Az nem lehet, hogy ne teljesítse.
LIZA V iktor, V iktor. Próbálgatom a neved. V iktor!
VIKTOR Liza, jaj, Lizanyka. Ha tudnád.
LIZA Tudom . Am ikor pedig m egtudtam , hogy nem egyszerűen m egcsalt, de egy cigány lánnyal, ráadásul szintegy gyerekekkel adta össze m agát, hát m inden, de m inden m egváltozott.. Vess meg, & lát ezek... Ápolatlanok. Feltehetően tetvesek, ráadásul m ég ez a fejletlen test és a hiányos higiéné.. Egyszerre fellélegeztem . Ki tudom m ondani, m int m ég soha: V iktor. V iktor!
VIKTOR M ennyi ideje m ár? És sem m ihír.
LIZA Jaj, hadd m ondjam tovább. Nem , ez nem féltékenységg, m ertha, m ondjuk, Varja Kazancevával csalm eg, aki esetleg kü lönb nálam , úgy alu m aradtam egypuhábbal és kerekébbel szem ben, & lát e, e.. Betegség. Ez gyógyításra szorul, de m ár gyógyuljon nélkülem !
VIKTOR M inden iratnál van . Lépnie kell, m ert m íg nem in-du m eg az eljárás, addig kapcsolatunk is rendezetlen m arad.
LIZA V iktor! Eddig olykor azt gondoltam , kettőt szeretek, és akkor én becselen vagyok, előtted kim ondhatom : am olyan kurvinca...

VIKTOR Liza!

LIZA De hát nem lehet közöttünk minden elmondani? (M egcsokolja) Mostm ár világosság van a lelkem ben, szeretlek, szeretlek, szeretlek. Mostm ár csak a helyzetünket kell hivatalosan is tisztáznunk ahhoz, hogy minden jóra forduljon, ugye?

VIKTOR Ha nem beszéltem volna veled, ha nem ism em én úgy és azóta, ahogy ism erem, azt gondolhám, szándékosan késlekedik, vár, netán akadályoz...

LIZA Nem, Viktor, ez inkább csak gyengeség. Talán még egy csipet becsületesség is, hogy mostm ár nem aradjon semmi tisztázatlan vagy csalás.

VIKTOR Hacsak azért nem.

LIZA Vagy megbánottság. Nem kellett volna pénzt adnod a válás költségeire. Az olyan... Nem szép.

VIKTOR Formáság. Hogy az se akadályozhassa az eljárást megindítását, ha átmeneti likvidációs gondja volna.

LIZA Milyen önző lesz az ember a szerelemben!

VIKTOR Csodáld? Ennyi év várakozás és sóvárgás után? Amikor végre felhúnik a boldogság körvonala?

LIZA Nem körvonala! Szinte fűrés. (Ölé, csók) Lubickolás, pancsolás ebben az erős áramlásban, amely ringat és sodor minket, hogy egyszerre majd átcsapjon rajtunk.

VIKTOR (kinéz) Jött valaki? Nem, még nem.

LIZA Ha pedig boldogság van, akkor minden rendben van: Fegyva akkégeszséges, anyád szeret engem, mi pedig... Ugye? Ugye?

VIKTOR Ugye?

LIZA Ugye!

VIKTOR Tudod, mióta sóvárogtam mostm ár? Egykor Nagy-Britanniából hazatérve várt a hír, hogy elvesztettelek.

LIZA Látod, nem vesztet el. Mostm iattad nem érted nem.

VIKTOR Később egyszer ismét találkoztunk, majd egyre többet, és a barátságunkban mostm indig éreztem egy csipetnyi... Egy hajszáhyi..

LIZA Kurvincá!

VIKTOR És ezért lelkifurdalásom volt, hogy a barátom feleségével, akivel csak tisztaság és önzetlen kapcsolatot létesíthetnék, azt... De hát tudtam, hogy te sem látod ezt m ásként.

LIZA Amíg nem kellett m ásként látnom.

VIKTOR Amikor pedig Fegyva kínzó n ikezdett, hirtelen olyan, de olyan boldog lettem... Jaj, ne érts félre, de amikor végre szólál, hívtál, mert szükségem volt rád, mostm egészen kell végleg lemondanom rólad.

LIZA A lapostetű a szörzetekben él?

VIKTOR Micsoda? Azt gondolom, igen.

LIZA Jaj, bocsáss meg.

VIKTOR Amikor Fegyva megírta azt a levelet, hogy visszaadja a szabadságodat, végre elmondhattam minden... Em lékszel? Sirtál, és...

LIZA És le akartam mondani rólad. Végleg.

VIKTOR És akkor Anyika is megszeretett téged, én pedig még örültebben, mert akkor már elkezdhettem azon dolgozni, hogy életünket egyesítsük. Mostm ár csak a múltat kellett lezárni, nem csak a szívünkben, de hogy úgy mondjam, közjogilag is.

LIZA A közjog az holél? A szörzetekben?

VIKTOR Mivan veled, Liza?

LIZA Csak annyi, hogy boldog vagyok és rakoncátlan. Mert mostm érzem végre, hogy nekem ezt nem kell „lezárni”, ezt a múltat és veled minden fájdalmamat, hanem egyszerűen lezárult, kész, ott, belül a szívemben, ott végre

ragyogóan tiszta és világos minden. Nincs ottm ármas, csak te, titkos és tanácsos!

Kíntről kopogás

VIKTOR Végre! Itt a válasz!

LIZA Látod, hogy minden jóra fordul? (Kiszól) Tessék!

ARTYEM JEV (belép) Protaszov ürezta levelethagyta önöknek. (Átadja)

VIKTOR Köszönöm.

ARTYEM JEV De...

VIKTOR (közbevág) Ez csak egy szem élyes üzenetnek tűnik. Mostm ár egyebetnem hagyott? Hivatalos iratokat, efféléket?

ARTYEM JEV Mostm ástnem. És azóta nem láttuk.

LIZA Nohát.

ARTYEM JEV De keressük.

VIKTOR Mit történt? Ez minden? Haragot, késlekedik, vár? Ez nem szép. Nem sülyedhet idáig...

ARTYEM JEV Nem tudok többet. Voltaképpen ennyit sem tudok. A jánlom megam at. (El)

LIZA Mivan itt mostm ár megint?

VIKTOR Isten veled. (Felbontja a levelet, olvassa) Hísten ez... Rettenetes!

LIZA Olvasd!

VIKTOR „Liza és Viktor, nektek írok, de sem tisztelt, sem kedves, sem drága nem jön a tollam ra. Keserű vagyok és vádaskodó, én lehetek m inden az oka, de megsem tudok megbocsátani nektek. Mostm indig tudok. Bár én vagyok a férj, megis én kerültem a titulatokba, és bárm indkettőtököt szeretlek, mostm ostm ideg vagyok, értetlenséggel és haraggal tele.”

LIZA Ez ő... Összetéveszthetetlen a hangja.

VIKTOR „Ami közöttünk volt és van, és ami letaznem írható olyan fogalmakká amely nyomán jogilag ítélté háválni lehetné kívánságokatokba érttem úgy teljesítem, tahogyezt kértétek és ahogye n ígertem. Lehet hogy állhatatlag vagyok gyéppenzüllötde egyszerűen nem bírom... Nem bírom... Más utaválasztok Hogy boldogok egyeték és szkel házassodnotok. Ennek akadály vagyok zérélhárítom az az akadályt...”

LIZA (félkölt) Viktor!

VIKTOR „Így hátam ikorezta levelet megkapjátok, én mostm ár nem vagyok többé...”

LIZA (félkölt) Uram isten...

VIKTOR „Postscriptum: köszönöm a pénzt, amely éppoly izléstelen, mint amennyire hasznos volt. Hát így törlesztetek. Ne haragudjatok rám, és tartsatok meg jó emlékezetekben.” Miez itt még? A legolvasható... (Betűzi) „Postscriptum: él itt egy Jevgenyev nevű órás. Gyenge, de derék ember. Kérlek benneteket, legyetek a segítségére, hogy rendezhesse kusza anyagi ügyeit. Isten veletek. F.”

LIZA Megölte megát? Meg? M eg?!

VIKTOR (az ajtóhoz siet) H é! Itt van még a küldönc? H é!

LIZA Fegyva, drága Fegyva! Megölte meg agad, te drága?

VIKTOR Liza!

LIZA Megölte meg agad, mert én mostm ár elpusztítottalak! Istennem! Nem igaz, hogy nem szerettelek, csak téged szerettelek, csak téged! És megis elpusztítottalak! (Viktorhoz) Hagyj békén!

VIKTOR Utánam egyek. Kiderítem, mit történt.

LIZA Menj. Ne haragudj, de nem tudok hazudni. Hagyj megam ra. És tudj meg mindent. Mostm indig, Fegyváról!

Terasz, két évvel később: idill a teázó Lizával, a kötögető Annával és a kertben szaladgáló kis Fegykával – béke, mosolygás, napsütés

FEG YA (m ocskosan, szakadtan feltűnik, távol, a kerítésnél, egy nyom óskútnál mosakszik, a gyerek nézi) H é... Kisfiú! Gyere ide.. Kivagy?

FEG YKA Fegya Protaszov.

FEG YA Nem bírtam, hogy ne jöjjenek. Pedig nem szabad. Teged sem szabad látnom. Fegya... Protaszov... Szaratóvban kellett volna maradnom, de hát nem maradtam. Őda vitt a víz, a Mása nevű folyó, mert hát ő csakugyan a nagy vizek sodra! Hú, de szomorú vagyok. Víz nem oltja. Ez a legrettenetesebb, Fegya Protaszov, majd megtudod. Ha innál, de nem ihat. Nincs más! Másra gondolni sem tudsz, és még sincs! (Mosakszik, kópikod, csapkodja magát) Ezzel kínzott, amikor ár beteltünk egymással, be a szerelemmel, be a titokzatos, új életünkkel! Elvette a kis pénzenet. Amikor jött, őrizte, hogy el ne igyam. Jól tette. Etetett, ölelt, énekelt. Aztán egyre ritkábban énekelt. És már nem úgy, mint azelőtt, mert az éneklés is onnan fakadt, mint a nagy vizek sodra meg az ital; de aztán lassan apadni kezdett. Mit álmálta volna, ha nem ihatom?

LIZA (feláll, a terasz korlátjához lép, látszik, hogy állapotos) Fegyka! Mire jársz? Mit csinálsz a kerítésnél?

FEG YKA Semmit!

LIZA Csak megnehülj, drágaságom, ott az ámyékban megnehülj!

FEG YA Maradtam volna itt veletek? Brrrr! (Fröcsköl)

Hirtelen boldog zsvaja teraszon, belép Darja, elegáns utazóruhában

LIZA Fegyka! Gyere fel! Tudod, ki van itt?

FEG YA (Lizát bámulja) Liza... Karenynina?

LIZA Fegyocská! Megjött Darja nagymamám!

FEG YA Darja... Nagymamám? Hát így?

FEG YKA A városi nagyi! (Elűt)

LIZA Mennyire örülnék! Viktor reggel érkezik vissza Nagybritanniából!

DARJA Néhány napot veletek töltök.

ANNA A sarokszobát rendezzük be neked! Milyen nagyszerű lesz!

FEG YKA (felé a teraszra) Nagymamám! (Átöleli)

DARJA Mekkora nőttél, Fegyka! És te is szépen növekedsz, Liza.

ANNA Míg könnybe lábad a szemem... Viktor úgy szereti, mint a sajátját volna.

LIZA Anyuka, kérem.

ANNA Intézi, hogy a nevére vehesse.

DARJA Hasonlít az apjára. De csak a szívetörökölje, mint a német.

FEG YKA Itt nagymamám! Itt nagymamám! (Szíriánázva elfűt)

LIZA Néha azt gondolom, előbb utóbb meg kell nekem ondanom. M'áskor azt gondolom, nem.

ANNA Milyen csodálatosan békita a halál.

DARJA Szinte felidéznem sem tudom már, miért is visolyogtam tőle egykor. Csak arra emlékszem, hogy Viktor barátja volt, értelmes, talán túlzottan is érzékeny, kedves fiú, olyan, akiről azt mondják: „formátum a” van.

ANNA Végző soron feláldoztam agát azokért, akiket szerettem.

LIZA Fegyka annyira emlékeztet rá... Míg persze mindenben Viktor nevelési elveit követjük.

DARJA Lám, most is könnybe lábad a szemem, hogy beszélünk róla.

ANNA Egyre nő az emlékezetünkben.

LIZA Ha visszagondolok azokra a reménytelen napokra, estékre, éjszakákra... Mintha egy más élet lett volna. Vagy talán nem is élet, csak bevezetése ennek, ami eljött. Végre, el.

Kocsmában

ARTYEM JEV Fizesse ki, mert rendőrt hívok.

FEG YA (a sarokban, moskosan, elhanyagoltan) Csak még egy pohárral. Fél pohárral. Legyen könyörtelen.

ARTYEM JEV Eléggyé könyörtelen voltam, hogy egyáltalán beengedtem és kiszolgáltam.

FEG YA Itt pusztulok el, ha nem ad. Szavamra...

ARTYEM JEV Pusztuljon, kit érdekel. De előbb rendezze a számját.

FEG YA Nincs... Másból.

ARTYEM JEV Nem félti az életét, csavargó?

FEG YA Akkor lesz végen, ha nem ad inni.

ARTYEM JEV A hangja egy régi vendégemre emlékeztet. Különös.

FEG YA No? Akkor kapok, ha...

ARTYEM JEV Nem kap! Hiszen az lehetetlen!

FEG YA M'ért volna lehetetlen?

ARTYEM JEV Akire én gondolok, két éve halott.

FEG YA Vízbe fűlt?

ARTYEM JEV A felesége azonosította a holttestet. Itt van eltemetve.

FEG YA Felpuffadt, bűzös, oszladozó. Kizabálták az agyát a halak, a szemem úsztak ki.

ARTYEM JEV A búcsúlevelében pedig mindenről rendelkezett... Előtte írta. M'agám vittem. (Hirtelen, döbbenten) Fegya! Protaszov!

FEG YA Most akkor... Kapok egy pohárral?

ARTYEM JEV Feltámadtál?

FEG YA Élő holttest vagyok.

ARTYEM JEV Ennem árnekem is innom kell.

FEG YA M'ásnak igaza volt. Amikor azt kérdezte: m'ért? M'ért írtam a levelet, rendben. De megvárni? Tényleg: m'ért?

ARTYEM JEV A lány is akkor tűnt el. De erre még gondolni sem merem.

FEG YA Még sokáig énekelt. Majd lassan alább hagyott ez a sodrás. Én pedig újra ittam, egyre többet. Aztán már egyáltalán nem énekelt. Hanem megszeretett egy henteset. Tudod, milyen kemény egy hentes ökle? A pénzenet, amit időről időre kaptam, ő vette el. Hát így.

ARTYEM JEV Itt vagy, és... Ők is itt vannak! Tudod? Boldogan élnek, nagyobb házbba költöztek, a feleséged gyereket vár... Vagy hogy is van ez?

FEG YA Elm entem a házuk elé. Nem lett volna szabad. Előbb csak sietve, lopva, majd lassabban, majd végül megálltam. Nézetem, sokáig. Egy kisgyerek...

ARTYEM JEV A tied.

FEG YA Még egy pohárral!

ARTYEM JEV Kapsz a jobbikból.

FEG YA Nem, ne a jobbikból. Ez is jó nekem, és nincs pénzem.

ARTYEM JEV Majd lesz.

FEG YA A fiam, igen, a fiam. Tölts!

ARTYEM JEV Egészségedre! Élő holttest.

FEG YA Ott állni és nézni, az rettenetes. Ha iszom, akkor nem rettenetes.

ARTYEM JEV És mi az akadálya annak, hogy igyál? A történeted nem csak szép, de rendkívül hasznos történet is.

Nincs pénzed? M ajd lesz. A z efféle holttest jól jövedelm ez.

FEGYKA H allgass!

ARTYEM JEV Nocsak, nocsak! H iszen valakinek a szám ládat is rendeznie kell! M ása is tartozást hagyott m aga után...

FEGYKA Nem ,nem , az képtelenség, hogy...

ARTYEM JEV H iszen a te váratlan feltám adásod azt jelenti, hogy ők pedig bigám iában élnek. A házasságuk érvénytelen, a gyermek a tied, a cselekm ény súlya szerint a bíróság büntetést szab ki..

FEGYKA (megüti) Átkozott!

ARTYEM JEV (visszaüt, Fegyá összeesik) Rendőrt!

17.

Teraszon, néhány nappal később

FEGYKA A papa! Itt a papa!

VIKTOR (belep) Ah, m ilyen m eghitt pillanat! Itt vannak m ind a szeretteim ! (Felm eli Fegyát, m egcsokolja Lizát)

LIZA Jól utaztál, kedvesem ?

VIKTOR Igen jól. Tudod, N agy-Britanniában rem ek a közlekedés. (Ü dvözlianyósát, anyját) M icsoda váratlan öröm !

DARJA O lyan jó itt nálatok! Egyre jobb.

VIKTOR M a reggeltől pedig két napot egyfolytában itthon tölthetek.

LIZA Ilyen sem volt m ostanában! K im együnk együtt a folyóhoz?

VIKTOR Annak is eljön az ideje. (Ü titáskáját nyitja)

FEGYKA Nekem ? Nekem m it hoztál?

VIKTOR Tűzoltóautó. „Royal Fire Brigade”. M ondd utánam ,akkorm egkapod.

Fegyka kiragadja V iktor kezéből, és szirénázva elrohan

Valam i baj van a gyerekekkel? Anyám nak shawl. N eked, Liza, eau de cologne, a zöld cím kés. Annának kashm iri fonal. Felvettem a postát is útközben. Itt van egy hivatalos értesítés a száma odra.

LIZA M ilyen figyelmes vagy. Fogytán volt a kedvenc illatom .

VIKTOR M ost pedig visszavonulok tisztálkodni, hogy azután m indannyian együtt költözhessük el az ebédet.. M ia baj?

LIZA (sápadtan, a levelet olvasva) Istenem ... Istenem ! (Felsír)

VIKTOR M i lett? M i van benne?

LIZA ÉL.. ÉL! Istenem ... Fegyá él!

VIKTOR (olvassa a levelet) Lehetetlen... Szömyűség.

LIZA (zokog) M ikor lesz vége ennek? M ikor leszek végre szabad? M i ez az egész? V iktor!

VIKTOR Rettenetes. Fegyá él. (Csend) Lizának két férje van. M indannyian bűnösök vagyunk. A vizsgálóbíró beidéz, bigám ia tényállásának alapos gyanújával.

DARJA M icsoda aljasság... H ogy m aradhatott életben?

LIZA ÉL! M ennyire gyűlölöm ! Jaj, m it beszélek.

VIKTOR M iért tette ezt velünk? Sem m inem igaz. Sem m i nem tiszta.

LIZA M indennek vége. (Z okogva távozik, V iktor utána)

ANNA De hát hogym aradt életben, ha m eghalt?

DARJA Nem tudom , de annyit tudok, hogy am ióta V iktor ebbe a m ocsokba keveredett, azóta ez az egész rátekeredett, rátelepedett, bepiszkolta és lehúzza. Itt m inden csalás, hazugság, szenny. M inden! M inden!

18.

B írószágon

VIZSGÁLÓBÍRÓ Karenynné asszony, vagyis hát első férje után Protaszova.

LIZA Erre is szükség van?

VIZSGÁLÓBÍRÓ M indenre szükség lesz, hogy ezt a.. Kínos ügyet tisztázni tudjuk.

LIZA Kínos.. M ég hogy kínos.

VIZSGÁLÓBÍRÓ Joga van nem válaszolnia kérdéseim re, ugyanakkor tudnia kell, hogy az igazság kiderítése m indannyiunk számára a legcélravezetőbb.

LIZA Nincs titkom .

VIZSGÁLÓBÍRÓ Ismeri a tényállást: férje életében m ásiik férjhez m ent feleségül, anélkül hogy házasságukat felbontották volna.

LIZA Nem ,nem az életében.

VIZSGÁLÓBÍRÓ H anem ?

LIZA Nem tudtam . Nem ,nem ,nem .

VIZSGÁLÓBÍRÓ Több különös m ozzanat m ond ellent a tagadásának. Az egyik például, hogy nagyobb összegű pénzküldem ény előzte m eg férje színlelt öngyilkosságát.

LIZA M icsoda?

VIZSGÁLÓBÍRÓ Két évvel ezelőtt átutaltak neki ezerkét-száz rubelt. Július 17-én felvette az összeget, ő pedig 19-én tűnt el.

LIZA A nagyon megosztás észre vlt ez, és az uam... V agyis V iktor Karenyin intézte. Vártuk a hivatalos válasi nyilatkozatot, és nem akartuk, hogy azért késlekedjen, m ert a költségekre nincs elég pénze.

VIZSGÁLÓBÍRÓ U gyanakkor leállították a válasi hivatalos procedúráját.

LIZA M ert m egígerte, hogy ezt m ajd ő intézi. A z után pedig, am ikorm egkaptuk a levelet.. (Elfulad)

VIZSGÁLÓBÍRÓ M ajd sietve felism erte a férjét egy szétázott vízi hullában.

LIZA Arca m ár nem volt, hata m asra puffadt hasát m ozzatok borították... H ogyne kelljen Fegyát látnom benne, azt m ondtam , ő az. (Felzokog)

VIZSGÁLÓBÍRÓ Látja. A z igazság kiderítése m indannyiunk érdeke.

LIZA Van m ég valam i?

VIZSGÁLÓBÍRÓ M ár csak a rendszeres pénzküldem ények kérdése vár tisztázásra. Nem nagy összegek, de m égis: a létfenntartásra szűkösen elegendők.

LIZA A z anyagi ügyeinket V iktor.. V iktor Karenyin intézte. De nem neki küldtük, higgye el, hogy nem ! Volt egy utóirat a búcsúlevelében...

VIZSGÁLÓBÍRÓ Csakhogy a pénz valahogy m égis hozzájutott. (Jegyzetel) Protaszova asszony, m ia a törvény szolgálivagyunk, de azért érző lények, em berek is. Értjük, hogy sok m indenre ráviszi az em bert a kétségbeesés. A férje elitta a családi vagyont, k im aradozott, vélem ezett hűtlenséget követett el, satöbbi, egyszóval tönkretette m aga fiatal életét..

LIZA (sír) Szerettem !

VIZSGÁLÓBÍRÓ De hát a szeretet törekeny dolog, s am ikorm ár m eg sokasodik a szenvedés, akkor nagyon is érthető, hogy m eg kíván szabadulni tőle..

LIZA Ő akart, akkor is, ő, nem én.

VIZSGÁLÓBÍRÓ És kéznél volt egy szabadító, régi barát, ugye? De hát ez végül ahhoz a tényálláshoz vezetett, am it kétnéjségnek, jogi tem inussal bigám iának neveznek, s

am egy polgári perrendtartás szerint komoly büntetési tétellel szankcionálandó. A részletes tényfeltáró vallomás azonban ezta szankciót jelentősen enyhítheti.

LIZA Nem ismítem ondanom. Elmehetek?

VIZSGÁLÓBÍRÓ Minek ez a sietség. Vezessék be Viktor Karenyin urat.

LIZA Istenem ...

Belép Viktor

VIZSGÁLÓBÍRÓ Ismeri a vádat?

VIKTOR Igen.

VIZSGÁLÓBÍRÓ Tudta, hogy házasságkötésük idején felesége férjre még életben van?

VIKTOR Nem.

VIZSGÁLÓBÍRÓ Figyelj ez tetelem, hogy a bíróság félrevezetése...

VIKTOR Nem is szükségem a figyelmeztetésére...

VIZSGÁLÓBÍRÓ (ír) Feleljen arra, hogy mire szolgált az az ezerkétszáz rubel, amit Protaszov eltűnése előtt két nappal folyósítottak neki.

VIKTOR Ez volt Lizaveta Andrejevna korábbi férjének része a közös vagyonból. Megosztottuk.

VIZSGÁLÓBÍRÓ Mire a hirtelen leállították a válás procedúráját.

VIKTOR Megállapodásunk szerint Fegyva megágya vállalta ennek intézését. (Csend) Ezután eltűnt.

VIZSGÁLÓBÍRÓ A szemük elől bizonyosan. De nem a pénzküldemények elől.

VIKTOR Ez úgy hangzik, mint egy vádló tényállítás.

VIZSGÁLÓBÍRÓ Havi ötven rubel, éveken át, hogy hangzik?

VIKTOR Jevgenyev órásnak küldtük. Fegyva a búcsúlevele záradékában kért erre mintet.

VIZSGÁLÓBÍRÓ És ezt ilyen könnyen meg tették? Egy ismire eretennek? Éveken át?

VIKTOR Nem értem, hogy mire értne tettük volna.

VIZSGÁLÓBÍRÓ Csak azt ismire étehetem, amit Protaszova asszonynak ismire ondtam. Az igazság lassan megmetel. De a célba ér.

VIKTOR Befejezte a kihallgatást?

VIZSGÁLÓBÍRÓ Fjodor Protaszov megbevallott mint indent. Csak a saját helyzetüket nehezítik meg, ha...

VIKTOR (közbevág) Elmehetünk?

VIZSGÁLÓBÍRÓ Nem.

VIKTOR Letartóztat?

VIZSGÁLÓBÍRÓ Megtehetném, de még nem tartom célszerű vezetőnek. Hanem szembesítést fogatosítunk, a vizsgálat sikere érdekében. (Kiszól) Vezessék be Protaszov urat!

FEGYA (kintől) Még nem jöhetnek! Várjanak, mint indjárt ide-ér... Engedjék hozzám!

VIZSGÁLÓBÍRÓ Vezessék be!

FEGYA Artyem jöv, erre, erre! Elhozta?

ARTYEMJEV (átad egy kis csomagot és vele egy laposüveget) Tessék.

FEGYA (elteszia a kis csomagot, mint ohán iszik) Egy kortyot! Még egyet!

ARTYEMJEV És most már sem mint ivel sem tartozunk egymásnak.

VIZSGÁLÓBÍRÓ Figyelj ez tetelem, hogy alkoholt fogyasztása közintézményben...

FEGYA Ugyan, ez csak vodka! (Visszaadja a palackot, belép) Liza és Viktor... (Földig hajléltük) Bocsássatok meg nekem... Bocsássatok meg! Én jöt akartam... Én hibás vagyok... Én... Én... (Megtántorodik)

VIZSGÁLÓBÍRÓ Kérem, fejezze be ezt a komédiát, és feleljen a kérdéseimre!

FEGYA Nem hát kérdezzen.

VIZSGÁLÓBÍRÓ Neme?

FEGYA Eha, micsoda keresztkérdéssel kezd! (Feláll, meg-hajol) Fjodor Protaszov. (Csuklik)

VIZSGÁLÓBÍRÓ Foglalkozása, kora, vallása?

FEGYA Most itt tréfálkozni fogunk? Ezért kellett ez a nagy hercehurca, hogy végre meg tudja, amit úgyis tud? Nem egyven éves vagyok, kandidátus és pravoszláv. Magam itt gúnyt űzöm a szüneteséből.

VIZSGÁLÓBÍRÓ (közbevág) Rendre tasítom!

FEGYA Hamaraj rendesen kérdez, rendesen felelek.

VIZSGÁLÓBÍRÓ Csak megagának árt, ha szabotálja az igazságszolgáltatás munkáját.

FEGYA Az érdekel megosta legkevesébe, hogy megagamnak ártok.

VIZSGÁLÓBÍRÓ Feleljen arra a kérdésre: tudta-e felesége és Karenyin úr, hogy amikor ruháját az örvényesenél hagyva elbűjt, még életben van?

FEGYA Már hogy a csodába tudták volna? Én tényleg meg akartam ölni megamat. Bár nem vízben, hanem fegyverrel, de azután a Mása nevű körűl megények...

VIZSGÁLÓBÍRÓ Megértem, hogy megkifuradása van, hogy nagyvonalú akar lenni, de nekem az igazság kiderítése a feladatom.

FEGYA Micsoda kópém magam! Még megindig tréfálkozik!

VIZSGÁLÓBÍRÓ Hamajandó feleljen meg a kérdéseimre?

FEGYA Testsúly, lakcím, születési hely? Az igazság nagyobb dicsőségére!

VIZSGÁLÓBÍRÓ Saját megagának árt ezzel a legtöbbet. Feleljen tehát, hogy eljutott-e megához az a pénz, amit havi rendszerességgel küldtek...

FEGYA Valamipénz jutott hozzám, aztán nem jutott. Az is meg a Mása nevű körűl megény mintatt, amit meg egy hentes jellegű körűl megény súlyosbított...

VIZSGÁLÓBÍRÓ Ham megtagadja az értelemes feleleteket, a jegyzőkönyv azt fogja tartalmazni, hogy a vádlott nem megűködött együtt a hatósággal az igazság kiderítésében, és ez óhatatlanul súlyosbító körűl megény jelent.

FEGYA Mire képest, bíró úr? Az élet meghez vagy az életűnkhez képest? Azt hiszi, ez ennyi?

VIZSGÁLÓBÍRÓ Figyelj ez tetelem...

FEGYA Nem meg higgye, hogy csak meggy beavatkozhat meg beris sorokba, és megítélkezhet megőkön és meg eset megben meg holtakon, haha! Hogyan megérészeli? Azért, mert meg egykor szorgalmasan látogatta az iskoláit, vizsgákat tett, megajd fehér kesztyűt húzott, hogy átvegye a diplomáját? Kinek meg lehet megja az megítélkezésre, meggy meggyedűl, kinek? (Lassan meg előhúzza megzsebéből a kis csomagot, meggy pisztolyt bont megki megbe, meg a bíróra megzegezi) Nem, megfelfrissítsük az meg lékezetét?

VIZSGÁLÓBÍRÓ Figyelj ez tetelem meg kell, hogy megfőben jár, amit meg tesz.

FEGYA Írja hát! Elhár meg meg ebben meg a városban, meg olyan megzövevényes megkeli és megértelem megihál megban, meg meglyról meg meg megafajtának megsoha megfogalm megsem meg lehet!

VIZSGÁLÓBÍRÓ Ismire ételem...

FEGYA Írja! Megkezdődik meg a megzövevényes megkeli és megértelem megihál megban meg meglyról meg meg megafajtának megsoha megfogalm megsem meg lehet!

VIZSGÁLÓBÍRÓ Ismire ételem...

FEGYA Írja! Megkezdődik meg a megzövevényes megkeli és megértelem megihál megban meg meglyról meg meg megafajtának megsoha megfogalm megsem meg lehet!

LIZA Fegyva, kérek...

FEGYA Ugye, Liza? Ebben azután meg megoldást hozott, meg meggyőz megmet megismire megért meghelyzet! (A megvizsgá megbíróhoz) Magam meg híres „tényállása”! Meg minden meg megnyugszik. Meg végre meg szabadon meg szerethetik meg egymást, meg ezzel meg megszeretik az meg zűllött meg léke megmet megismire meg boldogsággal megtelet meg elbukás megban, meg meg legalább az meg élet megűkből meg távozm meg sikerült, meg meg úgy meg on meg, meg boldog meg lehet meg. És meg lesz meg is!

Amikor hibázom, ismét visszajövök. Látni akarom még egyszer... A fiam.

LIZA De hát miért, miért, miért? (Felsír)

FEGYA M indégy! Sikerül, csak hogy porszem kerül a gépezetbe, s egy gazem ber véletlenül felismertem a zsarolását visszautasítom, hát megához siet, az igazság bajnokához, hogy a jog eszközeivel legyen segítségére m ocskos üzelm eiben. És a törvény, im e, az igazság nagyobb dicsőségére: segít is neki! Mit érdem el, bíró úr?

VIZSGÁLÓBÍRÓ Figyelem eztetem, hogy közel van ahhoz, hogy halm azati bűncselekményt kövessen el.

FEGYA Én most már semmitől sem félek, én holttest vagyok, rajtam nincs senkinek hatalma! De hát felfogta-e, hogy miért is készül most ítélkezni rajtunk? Először azért, mert boldogságot és zavartalan szeretetet akartam másoknak legalább, ha már nekem nem lehet. Azután pedig azért, mert nem öltem meg magam at, vagyis nem követtem el olyasmit, amit mind a vallás, mind a jog elítél. Végül pedig azért, mert egy gazem ber sikeresen élta kicsikart tudásával, és segítségére siet, hogy végre tönkretelhesse ezeket a boldogtalanságuktól szabadulni igyekvő sorsokat! Ez a híres jogszolgáltatásuk, gratulálók!

LIZA Csak megadnak ártasz, hát nem érted? Hallgass el, Fegya, hallgass végre!

FEGYA Hallgassam, ahogy az igazság nevében ítélkezni fognak fölöttünk, meg sem isítve a házasságokat, amelyek boldog, és szerelem etek gyümölcsét érleli, hogy engem összekössenek ismét veled, kedves kis Lizám, akitől végre eltávozhattam, s aki engem derekasan feledni tudtál? Érdem es em berek kétségbeesésbe hajszolására ekkora apparátust megosztani: vizsgálat, jegyzőkönyv, esküdtsek, bíróság, büntetés-végrehajtás? És ha érdem es is, szabad-e?

VIZSGÁLÓBÍRÓ A fegyveres fenyegetésnél is veszedelmesebb és kártékonyabb az érvelése.

FEGYA Amim agának veszély és kár, az sem most, mint az élő holttest szomorú és végső felismerése... És egyhangúan meg hozott ítélete, amellyel elrendezi... Végleg és fellebbezhetetlenül.. (Szívéhez emeli a pisztolyt, meghúzza a ravaszt) Talált, Liza...

LIZA Fegya! D rágám, mit tettél?

FEGYA Bocsáss meg nekem! Csak így tehetlek végképp szabaddá...

LIZA Megmentünk! Élni fogsz...

FEGYA Igen. Élni, élni! Végre... Milyen jó.